

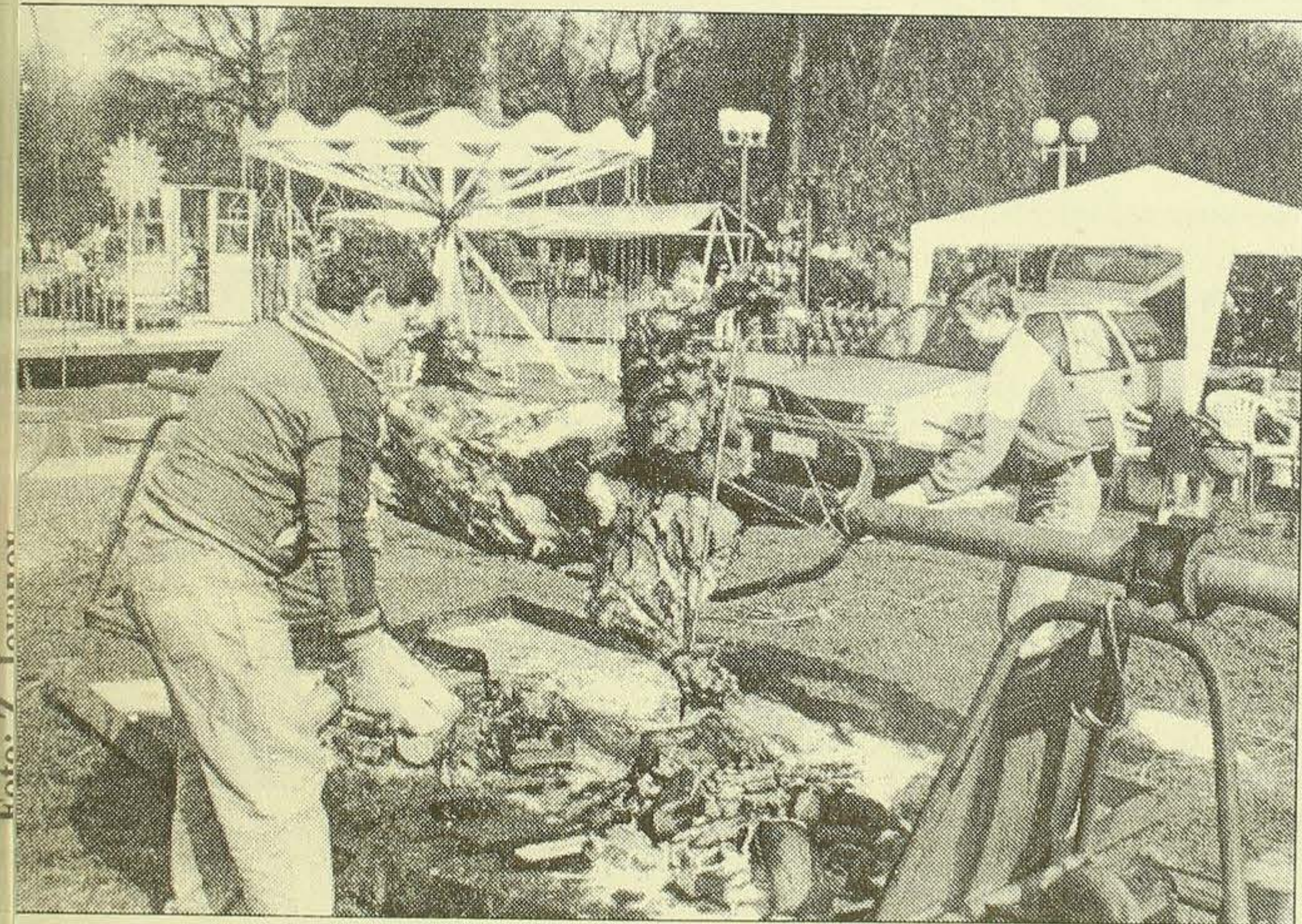
subotički dvotjednik

Godina V. ❖ Broj 90 ❖ 9. svibnja 1998. ❖ Cijena 2 dinara

Slavljenje 1. svibnja – tu oko nas

Vašar razbibriže

Nekoliko su TV postaje prenijele vijest da se 1. svibanj, međunarodni Praznik rada, ponegdje u svijetu odvijao i uz velike sukobe između snaga reda i predstavnika sindikata i radnika, a ponegdje zbiljski svečano, kako i priliči. To znači da se negdje simbolika ovoga dana još razumijeva u implicitnom mu radikalitetu, te nosi u sebi dimenziju „borbenoga“ u zahtjevima, ili pak sadržava dostojanstvenu „sagu“ vrijednosti rada. Dakle, prava se djelatnika, u rasponu od njihova položaja pa do plaća, negdje ozbiljno postavljaju, a na tome planu se i „revolucionarno“ sudjeluje.

No, kako mi već desetak godina ne pripadamo svijetu u kome se odaje apsolutni značaj radu i materijalnoj proizvodnji, radnička su pitanja i problemi ovdje, pored većine ostaloga, svedeni na simulaciju. Jer, premda je značajan broj djelatnika na prinudnim odmorima već dulje vrijeme, a oni koji to nisu primaju simbolične nadoknade, dakle, siromaštvo je u kućama velike većine, o toj se problematici u nas ne govori, ni se pak spram toga pokušava prikladno postaviti, a onda dakako i riješiti... Dokaz toga su i ovogodišnji „prvomajski“ uranci.

Naime, bili smo svjedoci ovoga 1. svibnja nakaradne simulacije hrvatskog slavljenja Dana rada i djelatnika u sred njihove bijede. Također, sindikalni prvaci su se trsili u tome da dokažu kako oni služe pravo njima i samo njima (djelatnicima). S druge strane, nitko nije pokazivao neku veću zabrinutost glede uvođenja sankcija, te daljnjeg smanjenja, prije svega „radničke klase“.

Uz veselje, olaku zabavu, bezbrižno se slavio Dan rada i na bliznjem Paliću, premda je prosječna cijena piva bila 15 dinara. Čak je 4% djelatnika (oko 60.000) izišlo u režiji turističkih i osobnih agencija na poziv sindikalnih središnjica. Dakle, u nas se i u najvećoj bijedi umari i slavi. Istina, malo tko zna zašto.

(t. ž.)

Pokret za Vojvodinu

Vojvodina je Vojvodina je... 3!

Bez Vojvodine, Vojvodina će ostati Vojvodina. Neki, a mnogi ovo neće shvatiti, to je dobro, jer Vojvodina ima svoj gornjak, svoj dolnjak, a kada „prigusti“ i svog keca, iliti asa.

Vojvodani zemlji, oranici, pisku... nikad neće reći ne. Zašto je to tako, ne znaju ni sami Vojvodani. Vole njive, vole... Vole sve što se vole. I to je tako, zapeta točka.

Subota, 25. V. 1998. U Novom Sadu, u Novom Sadu, održana je osnivačka skupština Vojvodanskog pokreta za Vojvodinu za demokraciju, ej. Za Demokraciju, ej za Jugoslaviju ej, za Europu, ej.

Toga dana deset političkih stranaka i nestranačkih organizacija potpisalo je „pristupincu“ za Vojvodinu.

Pokretu su pristupili: Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, Građanski pokret vojvodanskih Mađara, Savez građana Subotice, Svenacionalni demokratski front Vojvodine, Društvo za istinu o NOB, Društvo za mađarski jezik Vojvodine, Društvo za toleranciju iz Bačke Palanke, Pokret za mir Vojvodine, Vojvodanski klub i Društvo za mir iz Pančeva.

Na sreću ili žalost, među potpisnicima i osnivačima nema ni jedne od vodećih autonomističkih stranaka Vojvodine, jer nisu dobile prolaz iz Beograda. Odnosno, titralo im je rumeno, svjetlo na semaforu.

U osnovi proglašenja Skupštine se ističe i kaže: da se ona zalaže za punu autonomiju Vojvodine u demokratskoj Srbiji i Jugoslaviji (autor ovog napisa još pod tim podrazumijeva i Đukanovićevu Goru Crnu), a do toga se može i mora doći mirnim putovima političke borbe, misleći pri tom da nužno mora doći do promjene ustavnog položaja AP Vojvodine.

U bici Pokret Za Vojvodinu se suprostavlja i bori svim oblicima rigidnog centralizma, pod kojim se i bez „bronhija“ teško diše. Na osnivačkoj Skupštini Vojvodanskog pokreta izabrana su radna tijela i Statut pokreta. Za prošlost veliki korak, ali za budućnost mali, mali korak koji obećava.

Vojislav Sekelj

Kut

Krompir

Da li će gosp. Tokar okrenuvši se prema istoku vidjeti leđa. Svijetu koji je odavno, ušao u budućnost kakvu nebeski narod, nije akceptirao na vrijeme. U slučaju da, Tokar iz groba, ili grobova (ili grobara?) mrtav ustane. Hvalevrijedna stvarnost pokazat će mu, šakićevsku miopiju glede krajnjih. Tako rekuć crveni, mrvkava do njih je doista glede peršuna dosita dalek; put. Budući nove juhe odista trebaju biti pokusane u tokarskoj čorbi.

LSD

P. Š.

Ovaj tekst u početnoj fazi nestajanja bio je razumljiv poput govora pijana novorođenčeta s govornom manom. Međutim, ozbiljnim jezičnim zahvatima – prvo ga srćući, a potom i upijajući – uspio sam od njega napraviti čedo. Ili čudo?

Lektor

Iz serije argumenata teorije zavjere

O miješanju drugih

Artikulacija se ne samo političkoga života u svakome društvu odvija putem (ne)podražavanja od strane građana onih ideja koje u temelju određuju društvo, ili su pak od strane drugih, prije svega utjecajnih javnih djelatnika, prezentirane javnosti, te kao takve ne moraju biti u funkciji vladajućeg ili dominantnog. Drugim riječima, one ideje koje imaju bilo koju dimenziju zvaničnosti, preovlađujuće su u slici svijeta čovjekova posjeda, a iz kojega slijedi pojedinačno zauzimanje stavova glede nečega. Dakako da veću vrijednost za građane ima ono što je potkrijepljeno oreolom moći ili ugleda, ali zacijelo da ono može imati različite stupnjeve važnosti u određenoj zajednici.

Ovaj opći princip produkcije društvenog života i sudjelovanja građana u njem, ukoliko se primijeni na naše prilike, dobiva sljedeći značenjski okvir. Stavovi ili opredjeljenja glede nečega, kao uvjet za sudjelovanje u društvenom životu, kod ovdašnjih građana u većini slučajeva određeni su prije svega na temelju dvije činjenice. S jedne strane, društveni sistem je autoritaran, monolitna je proizvodnja društvenog života, dakle jedno je središte društvene tvorbe s malo (demokratski) proceduralnog u sebi, a proces se razloženja, s druge strane, društvenih događaja u velikoj mjeri potkrijepljuju argumentima iz arsenala teorije zavjere. Naime, za vlastito se stanje, koje niti je na ponos, a još manje diku, uveliko krivnja nalazi u smišljenoj aktivnosti Drugog, zbog čega je i prisutna bolesna opsjednutost Drugim. Rabljenje teorije zavjere za objašnjenje društvenih i političkih (ne)prilika, premda je

valjanost ove teorije davno proglašeno djetinjom, u nas je zvaničnom optičaju u dijapazonu od uvažanih akademika, pa do čistačica direktorskih kancelarija. Dakle, ozbiljno manjk racionaliteta i hladne razložnosti u zauzimanju stavova, čega je posljedica odsustvo kritičke distance spram događaja, te razne oblici srljanja.

Ovaj ćemo mali fenomenološki ogled, možda i nepriličan za ovo mjesto, uzeti na primjeru velikoprocenatno zauzetog stava NI u sprovedenom referendumu, bez obzira na moguće krivotvorenje rezultata. Naime, preovlađujuće prisutan razlog za takav stav koji se danima vrtio na TV postajama, bio je da se drugi, vjerojatno zato što nemaju pravo a nije ni pristojno, ne smiju miješati u rješavanju problema situiranih u našoj avliji. I premda ovaj apstraktni iskaz opovrgava svakodnevno iskustvo postojanja institucije sudstva, kao one instance koja posrednički uređuje ono što dvoje ne mogu sami, vjerojatno je njegova apstraktna forma ta koja je zbunila puk, inače naviknutoga na slušanje. Isto tako, već dugo brano ksenofobična atmosfera, kada svako spominjenja drugog ima unekoliko negativno značenje, a što potvrđuje nametnut predodžba iskustva iz prošlosti drugih kao zlonamjernih, naravno da je samo dodatno osnažilo razlog za potkrijepu građana zvaničnog stava.

Dakle, po srijedi manjka racionaliteta u zauzimanju stavova. Postavlja se lenjinovsko pitanje: što da se čini? Vjerojatno vrlo malo toga, dok se elementarne pretpostavke društva ne učin racionalnijim. Recimo, da se ponudi dvostruka mogućnost rješavanja nečega. Tada bi građanin na temelju vlastita uvida bio prinuđen zauzeti vlastiti stav od nudenih alternativa. A dotle, valja istrajavati i u prakticiranju racionaliteta u svakodnevnic stvarima.

Tomislav Žigmanov

Sa sjednice Foruma HIOV

Prijem novih članova

Na posljednjoj sjednici Foruma hrvatskih institucija i organizacija u Vojvodini, koja je održana 23. travnja u prostorijama HKC „Bunjevačko kolo“, raspravljalo se o „više značajnih pitanja za život Hrvata u Vojvodini i za rad članica Foruma“, stoji u priopćenju za javnost sa sjednice koje je potpisao predsjednik HKC-a **Bela Ivković**. Također, na sjednici je donijeta i odluka da se u Forum prime dva nova člana.

Tako će ubuduće članovi ove udruge biti Hrvatski kulturni centar „Srijem“ iz Srijemske Mitrovice, te Zajednica poduzeća i zadruga Vojvodine iz Subotice, koja će, kako stoji u priopćenju, „materijalno podupirati rad Foruma, a Forum će iste podupirati u suradnji s predstavnicima Republike Hrvatske na gospodarskom planu“. Na sjednici Foruma usvojen je i zahtjev da se od Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu zatraži ubrzanje poslova glede otvorenja konzulata Republike Hrvatske u Subotici, kao i da se do tada „olakša postupak za izdavanje viza građanima“.

(Lj. k.)

K i o r i z m i

- Mi smo najslobodniji dio Europe. Nalazimo se na repu.
- Ako je vjerovati znanju, neznanje će se i dalje bolje plaćati.
- U posljednje vrijeme kriminalci se sve manje čuju. Koriste prigušivače.
- Policija mi je razbila protezu, jer je sumnjala u moju tezu.
- Kosovo je otvoren problem Srbije. Zato stalno krvari.
- Ne radim ništa. Gledam svoja posla.
- Tko se zadnji smije – sam se sebi smije.
- Naši političari se ne saginju. Umjesto leđa, podmeću noge.
- Obruč oko nas sve više se steže. Sve manje smo nule.
- Opet smo dobili po nosu. Mi smo ponosan narod.
- Da nije redova, vlast bi posumnjala da je narod u redu.
- Uskoro se očekuje zajednička pjesma na razini bivše Jugoslavije. Novonastale države su razmijenile note.

Dajo Ranje

„Žigov“ NASLOV IZMEĐU DVA TJEDNA

ЗАКЉУЧЦИ САВЕТА МИНИСТАРА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

**Нема трговинских олакшица Београду,
Црној Гори помоћ три милиона екија**

NAŠA BORBA, 28. 4. 1998.

Ovaj broj „Žiga“ izašao je uz potporu Fonda za otvoreno društvo

Čitajte nas i na

Internetu:

www.tippnet.co.yu/zig

ŽIGA

9. svibnja 1998.
broj 90

Izdavač: HKC „Bunjevačko kolo“

Adresa: Trg cara Jovana Nenada 15, 24000 Subotica

E-mail: zig@tippnet.co.yu

Tel: ++381 24 28 334

Telefax: ++381 24 28 334

Žiro račun: 46600-678-7-3551

Osnivač:

Vojislav Sekelj

Glavni i odgovorni urednik

Tomislav Žigmanov

Uredništvo:

Jasmina Bačić, Mirko Kopunović, Vojislav Sekelj

Tehnička urednica:

Jasmina Bačić

Tisak: „Globus“, Subotica

List je registriran kod Ministarstva za informiranje Republike Srbije pod brojem 1620 od 25. travnja 1994. godine.

ŽIGA

izlazi svake druge subote

POGLED IZ NOVOG SADA

Deljenje Vojvodine

udbina sadašnje Jugoslavije rešava se tamo gde je počeo raspad prethodne – na Kosovu. Iako su sve oči uprte na jug, ni na severu nema mira. Uostalom, i Sešelj izjavljuje da će oni koji danas podržavaju zahteve Albanaca sutra tražiti autonomiju ili čak deljenje Vojvodine i Raške, kako on zove Sandžak.

O položaju Vojvodine danas svedoči činjenica da veća većina ima načelnici okruga nego pokrajinska Skupština i Izvršno veće zajedno. Vojvodina je Beogradu dobra samo dok ima šta da iz nje uzima. Toga danas nema toliko kao nekome devedestih godina, kada je ovde bilo dovoljno mitinga i dobrovoljaca i rezervista, a pogotovo novca. Danas ima sve nezadovoljstava, ali i nedoumica oko toga ima li uopšte izlaza.

Lanjski izbori su pokazali da koalicija „Vojvodina“, sa 2.000 glasova, nije ona snaga koja ima masovnu podršku. Posle pada ona je to još manje. Ipak, Liga socijaldemokrata i Reformnska demokratska stranka Vojvodine ne prestaju da dižu glas ne obespravljene pokrajine. Posle marketinški uspele predstave sa „čekanjem“ Mirka Marjanovića u Novom Sadu (po uzoru na kako je Ratko Marković čekao Rugovu u Prištini), „Vojvodina“ je formirala pokrajinsku vladu u senci. Tačnije, savezni članik Miodrag Isakov objavio je spisak ličnosti kojima je žudio da budu „ministri u senci“. Desetak dana isto je učinilo pokrajinsko rukovodstvo Demokratske stranke, s tim što u njihovoj vladi nema ministara, već je svaki resor poveren grupi članjaka. Pored toga, krajem aprila u Novom Sadu je formiran vojvodanski pokret, u koji je dosad ušlo desetak malih stranaka i organizacija.

U Isakovljevoj „vladi“ ima i uglednih ličnosti i onih čija imena nisu nepoznata čak i boljim poznavacima zbivanja u Vojvodini. Ne objavljeno da li su svi prihvatili ponudu. Mada taj poduhvat mnogima liči na sprdnju, živimo u vreme kada ono što danas izlazi kao dobar ili loš vic sutra postaje stvarnost. Demokratama nikada zamera da su svoju „vladu“ stvorili samo da bi parirali onima kojima su oni inače zamerili. Ni to možda nije daleko od istine, ali u državi gde se Sešelj potpredsednik vlade ništa nije nemoguće. Vojvodanski pokret je, pak, okupio one koji neće da saraduju sa Čankom i

Isakovim. Preciznije, one s kojima pomenuta dvojica neće da razgovaraju na ravnoj nozi, iz ovog ili onog razloga.

Dok je sva vlast u rukama socijalista i radikala, svaki razgovor o Vojvodini je samo traćenje vremena. Bez obzira na to, nezadovoljstvo stalno raste. Problem je jedino u tome što ljudi ne znaju kome da se priklone, jer su oni koji se zalažu za promene slabi, uz to i rascepkani. U cepanju, pored ličnih sujeta, ima udela i režim. Upravo režim, međutim, neobuzdanom pljačkom i krajnjom arogancijom prema svemu vojvodanskom, najviše čini za jačanje vojvodanskog fronta.

Ako postojeće vojvodanske političke snage ne budu u stanju da nađu zajednički jezik ili da privuku više pristalica, krivica će biti na njima i njihovim vodama. Ali, vojvodansko pitanje je otvoreno još onog trenutka kad je ukinuta autonomija Pokrajine i ono se kod nas mora naći na dnevnom redu. Što kasnije to bude, tim gore i po Vojvodinu i po Beograd.

Mihal Ramač

**Priopćenje za javnost SGS-a
Nova vojvodanska vlada!?**

U subotu, 25. aprila, u Novome Sadu održan je prvi radni sastanak potencijalnih potpredsednika i ministara sa mandatorom Vojvodanske vlade u senci mr Miodragom Isakovom. Radnom sastanku su prisustvovali svi predloženi kandidati, između ostalih i kandidati Saveza građana Subotice. Na sastanku je bilo reči o resorima i članovima budućeg kabineta.

Predlog mandataru usvajaće Liga socijaldemokrata Vojvodine, Reformska demokratska stranka Vojvodine i Savez građana Subotice. Ove stranke takođe će doneti odluku da li da Vlada u senci sačini predlog Ustava Vojvodine, ustavnog zakona koji bi definisao status Vojvodine ili samo Statuta Pokrajine. Na osnovu definisanog statusa Vojvodine doneće se odluka o tome koje zakone treba da donese Pokrajina, koje fondove da osnuje i koliki da bude njen budžet. Potom će se sačiniti program ekonomskog oporavka Vojvodine koji bi trebalo da bude gotov u roku od dva meseca.

predsednik SGS-a
Ilija Šujica

Sankcije – via Referendum – Sankcije

Bilo pa došlo

Pored Oza, Eldorada, Dembelije i ostalih čudesa zgodnih za usporedbu, ova zemlja pokazuje i zavidnu razinu originalnosti. Međim, čini se kao da nam svakodnevnica sve više otkriva kako komercijalna vremena ne mora nužno biti veliki da bi u njega stalo sve što je ikada bilo. Iznenađujuće vrti od Postanka do danas. Povijesna teorija nas barem malo ohrabruje. No, izgleda da je netko odlučio da kod nas kontrolirano doda gas kako bismo što brže doživjeli (jednom se govori) ono za što su drugima potrebna desetljeća, pa i stoljeća. Što je tako expressnom napretku obično sve zavrti i pomiješa, činjenica je na koju pozornost obraćaju tek dežurna zakerala, revizija na revolucionarnost koja nužno prati svaki opit. No, najpoznatije je to posljedica što ti i takvi, nalazeći se na rubovima civilizacije, prvi dolaze pod udar ciklona čija se jačina proporcionalno udaljenosti iz središta. Sludenost, nerazumijevanje, izgubljenost, opijanstvo... prapratne su posljedice.

Valjda i stoga, organizirajući se parcijalno, bulazne na promene koje im se poput kaleidoskopa dnevno nude.

Uzmimo, primjerice, referendum. Tek što su se uspjeli izboriti s činjenicom kako se iza pitanja o stranom posredovanju u slučaju Kosovovog krila nužnost određenog odgovora, stigla im je vijest po kojoj su se, naš ex sugrađanin Ljubiša Ristić u Strasbouru uvjeravajući u posredovanje međunarodnog faktora prijemom SRJ u Vijeće bezvredne. Dakle, onaj koji je jučer glasao „Ne“ učinio je to slučajno stoga da bi danas to bilo „Da“. Jednostavno, zar ne? Treba malo mućnuti glavom. Naravno, rezultati su već po-

pravno poznati i zaboravljeni (to je poželjan trend). No, pozovimo ipak malo sjećanje u pomoć. Subotičani su, primjerice, na posljednjem referendumu pokazali iznenađujuće visok stupanj patriotske svijesti. Jer, zavirimo u prošlost malo dublje, na predsjedničkim izborima 1992. tadašnji premijer Milan Panić u ovom gradu osvojio je 65.000, a građanin Slobodan Milošević 17.000 glasova. Čak i ukoliko mu dodamo 1.200 glasova Jezdimira Vasiljevića (neki ga zacijelo i danas spominju), to je ispod 20.000. No, u međuvremenu je Panić nestalo iz političkog života zemlje, a tadašnji kandidat uznapredovao je u karijeri i postao predsjednikom SRJ, čiji su zov Subotičani shvatili snagom instinkta. Tako barem kazuju zvanične brojke.

Međutim, kao i svaka druga, i ova kolajna ima dvije strane. Ružnija se nalazi u ostatku svijeta koji nije u našem kotaču i koji, poput pijanih i sludanih, ništa ne razumije, tj. razumije sve, ali krivo. Ono što dodatno otežava jest da ima nezajzljivu volju da se miješa u sve, a da pritom ne razumije ništa. Samo se tako, naravno, mogu shvatiti sankcije koje su nam zbog referenduma, nakon sankcija 1992. ponovno djelimično uvedene. Jednostavno, zar ne?

Zlatko Romić

 <p>PLAST PRINT STAMPARIJA Preradovićevo 6</p>	 <p>ELEKTRO-MIX INSTALACIJE EL. UREĐAJI APARATI ZA DOMACINSTVO Tel: 024 / 35-174 Sorja Marković 31</p>
---	--

Dvo/TV/jednik

ZAB O Uskrsu Kristovom potpisan je sporazum između Velike Britanije i Republike Irske o autonomiji Sjeverne Irske ili Ulstera, na temelju kojega će ova „vruća“ pokrajina dobiti svoj parlament i vladu i jačati veze u oba smjera. Ovo je platilo životom do sada 3.200 osoba mrtvih od terorizma (obostranog). Nešto ranije svoje parlamente su izborili i Škoti i Velšani, a nitko se ne plaši od separatizma i predsjednika vlade Njenog Veličanstva. G. Blair nije morao raspisivati nikakav referendum da sazna narodnu volju Velike Britanije. Ali, lako je njemu davati autonomiju kad su Englezi u većini u Sjevernoj Irskoj. Vidjeli bi njega da su u velikoj manjini!

ZAB „Udi kume ako možeš!“ – ovako se nikako zove bunjevačka narodna pripovijetka iz zbirke Dida Balinta, el što bi mi kazli, Milo nije io torte, a Sveto mal nije! Tako je prošao prijem u Palati Federacije koja borme sad već dobro federira! Pridsidnik Crne Gore g. Đukanović je „globtrotter“ – New York, London, Paris, Bonn, Roma al u Beograd neće moći!

„S točke svake pogledaj čovjeka,
kako hoćeš sudi o čovjeku –
tajna čovjeku čovjek je najviša...“

Njegos – „Luča mikrokozma“

i još malo počujte ovo:

„Svijet je ovaj tiran tiraninu
a kamoli duši blagorodnoj!
on je sastav paklene nesloge!
u nj ratuje narod sa narodom,
u nj ratuje čovjek sa čovjekom.“

Njegos – „Gorski vijenac“

MARGINALIAE ZABATKIENSES

LJUDSKO JE SEĆANJE (PRE)VARLJIVA STVAR

(Kapetan Lynch, polihistor, drugi deo)

Pre dve nedelje načeo sam temu o ležernoj nonšalanciji kojom se (zlo)upotrebljavaju podaci i vlastita sećanja, zarad pozadinske podrške prezentiranih stavova. Beležnik g. Rokić se u epicentru ove male analize našao manje-više slučajno, ali to nema nikakve veze sa činjenicom da se mi razilazimo u pogledu gotovo svakog mišljenja koje on nesebično pečata u svojim beleškama. Ne osporavam njegovo pravo na vlastito mišljenje, ma kakvo ono bilo, niti pravo da se ono ponudi čitaocima, dok ima zainteresovane publike. Pokušavam samo da ukažem na ovdašnji, lokalni primer javnog delovanja kakvog su puni brojni mediji oko nas, za koje nedvojbeno važi poznato pravilo: ako činjenice ne odgovaraju zamišljenom stanju stvari, tim gore po – činjenice.

Elem, g. Rokić je 18. marta u lokalnom nedeljniku objavio belešku „Neprijatan spisak“ u kojoj je, komentarišući rang-listu najjačih predsednika koju su sastavili Ameri, pokušao da dokaže kako su manje-više svi oni bili orgijastično raspoloženi kockari, koji su slobodno vreme između izivljavanja raznih poroka koristili kako bi činili zlo. Svom, ali i drugim narodima.

Iz nekog, njemu valjda znanog razloga, g. Rokić se posebno okomio (i) na Richarda Nixona, za koga veli da je bio i „gost Titove Jugoslavije i to 1971. godine – ne slučajno baš tada – u vreme orgijanja MASPOKA-a u Hrvatskoj“. Maspok se inače drugačije piše, ali neka to ide na dušu lektoru. Nixon, međutim, nije ove krajeve pohodio 1971., već između 30. septembra i 2. oktobra 1970. Neću da kažem da je moje sećanje bolje, ali mi se činilo neverovatnim da se predsednik moćne države baš tako namesti lokalnom beležniku: prelistao sam tadašnje novine.

G. Rokić tvrdi tako kako je Nixon na Jelačića trgu izgovarao

ZAB U prošlu subotu započeo je glazbeni rat na našem polutoku. Gradski puhački orkestar u novim sivim uniformama sve s dirigentom je gromko svirao promenadnu glazbu, a zbirka pod arkadama Doma VJ, a nekoć „Zlatnog jagnjeta“, s repertoarom Straussovih koračnica, ulomaka iz popularnih opereta Mokranjčeve „Rukoveti“. Nekim našim sugrađanima to se ne svidjelo, valjda im je zamirisala Austro-Ugarska, što li, ksenofobija je su inače u modi diljem svijeta, pa su naručili na Trgu slobode (!) koncert privatnog duvačkog ansambla koji se upravo manje očekivanja svatova ispred Gradske kuće, a s repertoarom koji uglavnom sastoji jedino od „Marša na Drinu“, na bis i gromko također! E sad, onaj tko bi stao kod kolonade našeg ex-kazara devastiranog od raznih „fantoma iz opere“, imao bi izvrstan stereofonni efekt, na lijevo uho Dragačevski melos, a na desno Mittel-Euro songovi. Za poludjeti! Molimo Boga da glazbeni rat ostane na niskoj razini intenziteta izmjenjivanja melodija i ritmova, a vrh neka nosi „Staljinove orgulje“ što dalje od nas, daleko im lijevo kuća. Ovdje TOLERANCIJA mora biti uvjet bez kojega se može, inače smo svi odsvirali svoje!

ZAB Stolnoteniska reprezentacija Jugoslavije nije slavno prošetala na europskom prvenstvu u Nizozemskoj, sem Lupulova u dublu sa strancima. Nema više magičara i velemajstora, bile je celuloidne loptice poteklih iz Sokolskog doma u Subotici. Harangozo“ Tibor i Vilim, Margita Čović, Josip Gabrić, Vojko Marović i Zoki Kalinić sa negdanjeg svjetskog vrha ove lijeve igre. U mirisu znoja dvije prostorije sa zelenim stolovima na drugom katu „Jadrana“ bilo je neke magije koja je stvarala asove. I nije u tome što su oni svi igrali za slavu i putovanja, a današnji mladi jedino misle kako na brzinu uzeti veliki novac. Ovako ili onako jedino ih to interesira. A i loptice više nisu bijele nevino već narančaste, a stolovi nisu zeleni već plavi, zbog čega već stručnjaci treba puno više rada, vježbe i tehnike. A na tom ispisu pali i drugi srednjoeuroljani, pa i u kraljici atletici i kralju nogometu gdje caruju meleski i crni legionari. Alisa više ne stane ovdje!

Milivoj Prčić

nekakve hvalospeve Hrvatskoj koja je bila „stub demokratije i civilizacijskog razvoja toga dela evropskog Jugoistoka!“ Na stranu što se rečeni trg tada drugačije zvao, Nixon je sa aerodroma stigao u Dvore na Radićevom trgu, a sa građanima se rukovao na Markovom trgu, nakon prijema. Nema ni pomena o govoru na Trgu Republike i zaista bih voleo da znam gde su g. Rokić i njegovi navodni prijatelji advokati to pronašli. Nixon je, prema izveštajima štampe, u Zagrebu izgovorio samo zdravicu na prijemu, ali ni u tom tekstu nema onog što se g. Rokiću izgleda privida. Prepis teksta zdravice može dobiti kad god želi.

Sećanja baš ne služe g. Rokića ni kada je reč o Nixonovom dočeku u Beogradu, gde je, prema navodnom citatu iz neimenovane američke štampe, bio „gotovo potpuno ignorisan“. „Politika“ i NIN, čijim sam se izveštajima služio, govore drugo: kod Londona je Nixon zakrčio saobraćaj kada je zaustavio kola, izašao, rukovao se sa Beograđanima, penjao na krov automobila i uzvikivao „Žive Jugoslavija!“ Na srpskohrvatskom.

U suštini, isti metod koristio je g. Rokić i u tekstu „Teroristi humanisti“, objavljenoj u istom listu takođe 18. marta, u kome nastojao da dokaže kako je osnovni princip borbe protiv terorizma u čitavom svetu „ubijanje na licu mesta, nema zarobljavanja“. Da bi sve bilo jasnije, dodao je i suptilni nastavak: „I to, naravno, svi koji se nađu na nišanu.“

Nema sumnje da je u borbi protiv terorista u različitim zemljama bilo i suvišnih žrtava, pa i poteza koji su pre ličili na odmazdu nego kontrolisanu policijsku ili vojnu akciju (te akcije, po definiciji, uvek moraju biti kontrolisane!), o čemu delimično govore primeri koje je g. Rokić naveo. To je međutim samo jedna, reka bih treća strana medalje, ona na kojoj novčić po pravilu ne može stati. U svetu je glavni cilj uvek bilo hvatanje terorista i njihovo vođenje pred sud, na kome bi odgovarali za dela koja su dokazano izvršili. Za ovdašnje je beležnike naravno neshvatljivo, ali sud Engleskoj je dosudio odštetu porodicama terorista pobijenih policijskoj akciji na Gibraltaru. Oni jesu bili pripadnici terorističke organizacije, ali u tom momentu nisu predstavljali nikakvu pretnju Državni organ, policija, napravila je grešku, država ima da plaća zbog te greške!

Dorđe Dragojlović

O tempora, o mores!!!

Vidiš u burnim vremenima, vremenima u kojima ostavljaš krvav trag tamno crvene boje, pečat osione ljudske gluposti, stil infantilnog primitivizma i avet povampirenog duha. Metafora ovog doba je Tvoja nemoć u svojoj veličini. Život pišeš škurim ili crnim bojama u svim nijansama. Sumorajesen je Tvoja svakodevna perspektiva. Na kraju XX. stoljeća tumaraš po provitom Balkanu po blatu do koljena, uprskan, nemoćan, umoran, anemian i apatičan. Osjećaš se izgubljeno i jedno pred onima koji su Te do ovoga doveli, pred onima kojima je data vlast i slava, snaga i arogancija. Sudbina Te tjera da upravo ovdje i sada gledaš sve poraze, tragedije i gluposti, a da ih „viliš“ kao legendarne uspjehe, historijske poteze, epohalna otkrića... Imaš u sebi i jedinstvenu vlast koja u sebi sjedinjuje ono što je historijski nespojivo: život i smrt, prošlost i budućnost, radost i tugu, mir i rat, krik i osmijeh.

Sve je to Tvoja „zasluga“, Tvoje iskonsko pravo, Tvoj izbor. U takvoj konstelaciji odnosa, vlast uvijek „radi“ za Tebe, pa makar Te stvarnost uvjerava u suprotno. Svojim očima vidiš da se na najbrutalniji način krše elementarna prava. Ali nije dobro za Tebe da sve znaš. Vlast radi skromnosti i jedinstvenosti radi i samo radi za Tebe. To se posebice odnosi za vrijeme noći kad spavaš uspavan mitološkim pričama. Tako si saznao za devaluaciju dinara koja je nastala preko noći. To je učinjeno zbog Tvojih neprijatelja koji se umjavaju geometrijskom progresijom. Dobrobit tih poteza osjećaš na svakom koraku, tako da ćeš poput lahora ući u XXI. stoljeće. Ne možeš vjerovati svojim čulima, očima, ušima jer ima u Tebi nešto iskonsko što Te tjera da vjeruješ vlastima i da u nju gledaš kao na božanstvo s oreolom svetosti.

Razočaran u sebe i svoje mogućnosti, oslanjaš se na štap koji Ti je jedina pomoć. On u ogromnoj većini kaže NE, a Ti i bez monologa i dijaloga u skovitosti izborne tišine to NE zaokružuješ, kako bi prema svijetu pokazao svoju pismenost. Još jedna pobjeda u nizu s nevidljivim posljedicama, koje će kušati Ti i Oni, za koje ćeš Ti biti jedini razlog postojanja.

Uz sve ovo, u Tebi se javlja želja i potreba da vjeruješ sebi, svojim čulima... Sizifov posao ili ne, to je Tvoja sudbina. Je li ovo Tvoj glas, glas vapijućeg u pustinji urlik, hropac, želja, težnja, čežnja, uzdah, ili krik za povratnikosti, poštenja, teško je Tebi reći i kazati. Ne želiš ići kao ovca na klanje, biti bita broj za boj, slijep kod očiju, gluh pored ušiju. Možda je ovo katarza osobne odgovornosti ili zov očajnika za tračkom nade, za svjetlom u tami.

Kada bolje pogledaš, ne možeš ništa bolje vidjeti. Ostaješ na vjetrometima prkoseći svim prirodnim zakonima, očekujući dašak toplote, koji će dočijeti topliji i čovjeka dostojniji život. Učini sve što možeš kako bi to Ti bilo dostojno JA na bespućima ljudske gluposti.

Pitaš se ili vjeruješ da je ovo Tvoj najbolji ODGOVOR?!

ITI..98

Obljetnica Biskupijske gimnazije i sjemeništa „Paulinum“

U službi odgoja svećenika

Svečanom je koncelebriranom misom, koju je predvodio papinski nuncij msgr. Santos Abril y Castello, i posvećenjem obnovljenje sjemenišne kapelice, obilježena 35. obljetnica postojanja jedine vjerske odgojno-obrazovne ustanove Katoličke crkve u SR Jugoslaviji – Biskupijske klasične gimnazije i sjemeništa „Paulinum“ u Subotici. On je u svojoj homiliji istaknuo, pred velikim brojem sjemeništaraca i vjernika, važnost ove institucije za vjerujući puk u cijeloj Jugoslaviji, te uputio poziv da se pomogne njegov rad.

Foto: Z. Jovanov

Na svetoj misi koncelebrirali su i pomoćni biskup Skopsko-prizrenske biskupije msgr. Mark Sopi, iz Prizrena, zatim zrenjaninski biskup László Huzsvár, generalni vikar Beogradske nadbiskupije o. Leopold Rochmes, SJ, te biskup domaćin János Pánzes, te veći broj svećenika. Od uglednika, među ostalim, misi su nazočili i veleposlanik Republike Mađarske János Tóth, subotički gradonačelnik József Kasza, te predsjednik Izvršnog odbora Imre Kern. Poslije podne, sjemeništarci su u svečanoj dvorani MKC „Népkör“ priredili prigodan program na mađarskom i hrvatskom jeziku.

(t. ž.)

Skica za portret

Buldog

Ko ga samo ja zovem. On nikad nije sam za šankom, uvek je u čoporu. Lako je prepoznatljiv, sa svojih 2 metra i 100 kilograma, nema šanse da ga preskočite. Uredno ostrižene glave, stilovne bradice stare svega par sati, okičen je teškim, kičerajskim autom, kojem on tepa i zove ga „to-zla“ ili „žuto“. Onda trenira. Ona jeftina, šušakava, poreklom iz Rumunije, kupljena na pijaci, duboko upasana u farmerke, koje obavezno imaju biti sa oznakom neke poznate firme. Povrh toga, on obuče onu jaknu.

Buldog ima tup i isprazan pogled, neobrazovan je, a školovanje prekine veoma rano, na nivou zanata, kojim se, svakako ne bavi. Knjige i štampu ne čita. Sem crne hronike. Filmove retko gleda, i to samo one azijske, prepune bezrazložnog nasilja i sirove muziku sluša. U zadnje vreme je vrlo popularan žanr koji Buldog preferira – Balkanski dens. (To je ono kad prigluplavo izgovorite kukovima uz jednolični ritam i ispuštaju uzdahe ili recitiraju atetične stihove, a onda Dejan M. napravi superstilizovan pesnik, kojeg TV Pink neprestano emituje, misleći da je tada Srbin. A nije!)

Buldog ima opasne „ortake“. To je grupa od desetak kloničnih tipova, poznanika od ranog detinjstva, koji se okupe i funkcionišu kao grupa – po sistemu Lider i njegovi verni podanici. Buldog Lider je najuticajniji, najjači, najopasniji, najgluplji i najzobrazniji. Nadobudan je i prepotentan i gajeći izgled

„opasnog momka“ bezuslovno naređuje grupi, tražeći beskrajnu odanost.

Kako čopor živi? Ludo i brzo! Oni ne rade, već se bave „biznisom“. Uglavnom sitan šverc i ulični kriminal. Lider posao ugovara mobilnim, a rečnik koji koristi je uglavnom količina robe koju kupuje. Tovar cigareta, bareličić nafte, kamion jeftinih satova, paketić lake droge i sl. Buldog je kao Del-boy, japi-amater, ali Buldog ne shvata život. On gleda Mučke i smeje se, ne znajući da je njegov život bio inspiracija autorima serije.

Kako Buldog provodi dan? Lenjo. Posle podnevnog buđenja, sa svojim džukelama, zvrji po gradu, „ganjaju zveri“ (brzo voze skup auto ili motocikl), da bi se uveče sakrili u elitnoj diskoteci, gde besciljno zuje i napeto posmatraju nedužne prolaznike. Desnica je uvek spremna da izvadi pištolj, jer jedan mrk pogled i Buldog će se osetiti ugroženim. Provod u diskoteci, mislim sedenje i odmeravanje pogledom, traje do zore, a za njih – provod po kućnim žurkama tek počinje.

Buldog se obično ne ženi, ali uz njega je uvek neka plahovita devojka iz siromašne porodice kojoj imponuje njegov novac i novonastala situacija, koja se tako razlikuje od njenog turobnog života u predgrađu.

Buldozi žive kratko. Redovno gledamo njihove njuške na predzadnjim stranicama dnevnih i lokalnih novina, kada se srdano opraštaju jedan od drugog – „Sine, bio si kul“, uz obaveznu zakletvu da će ga osvetiti.

Buldoga ima na svim kontinentima, ali samo kod nas oni su heroji. Njih indirektno podržava vladajuća klasa, koja populariše njihov stil života, te su i njihovi potomci najveći od svih Buldoga.

Boris 001

dr. Dušan Janjić, sociolog i koordinator Foruma za etničke odnose

KOSOVO ĆE IMATI VISOKU AUTONOMIJU

Jedan, već dulji niz godina, vrlo ozbiljan problem ne samo u današnjoj Jugoslaviji, nego i u široj regiji, jest kriza u južnoj srbijanskoj pokrajini Kosovu. Posljednjih nekoliko mjeseci ona dobiva na „značaju“, prije svega zbog radikalnog zaoštavanja situacije, čija je posljedica i veći broj ljudskih žrtava. Naš sugovornik od kraja osamdesetih godina sudjeluje u stvaranju pretpostavki za otvaranje istinskog srpsko-albanskog dijaloga kao jedinog racionalnog oblika rješenja krize. Tako je bio sudionikom svih dosadašnjih dijaloga između Albanaca i Srba. Posljednji u nizu njegovih javnih nastupa bilo je upućivanje otvorenog pisma predsjedniku Savezne Republike Jugoslavije Slobodanu Miloševiću, u kojemu mu upućuje poziv da zaustavi rat.

Kakva je po Vašem mišljenju trenutačna situacija na Kosovu?

D. J.: Mislim da je ona, kako se to kaže jednom rečju, dramatična. Dakle, imamo sa jedne strane prekid političkih razgovora i komunikacija, a sa druge zaoštavanje oružanih konfrontacija. Drugim rečima, ona se sada negde lomi između eskalacija u sve opštiji rat s regionalnim posledicama i prelaska ka političkim rešenjima.

Pregovaračko ucjenjivanje

Znači li to da se može uskoro očekivati rješenje krize?

D. J.: Gledajte, ovo „uskoro“ je na Balkanu uvek problematično. Međutim, sigurno je da se može očekivati sa jedne strane zapetljavanje krize, a sa druge početak njenog razrešavanja u sledećem

Ako uzmemo da je opozicija sve ono što se ne slaže sa vlašću, bez obzira koje je trenutno vođe vode, on je mnogo značajniji nego što je onaj deo Srbije koji podržava vlast.

smislu. Vojne konfrontacije ne mogu dugo da ostanu kontrolisane na ovaj način. Dakle, ukoliko one ne eskaliraju doći će do njihovog jenjavanja. Znači, jako je teško reći šta će biti, ali više verujem u ovo drugo, mada postoje signali da bi, ako bi i došlo do otimanja ispod kontrole vojnoga vrha, čitav proces mogao da krene projektom spržene zemlje, kako ga oni zovu. Ali ako se vratimo u politiku, onda treba uskoro očekivati posredničku misiju Gonzalesa, i otpočinjanja razgovora, zapravo nastavak političkih razgovora iz Nju Jorka, između predstavnika političkih stranaka iz Srbije,

samo sada pojačanih sa Trajkovićem i Sešeljom, i predstavnika sa albanske strane, naravno pojačane sa Čosjom i Ljuljetom Puljom.

U kojim bi glavnim pravcima išlo mirno rješavanje kosovske krize?

D. J.: Mislim da će obe strane u početku insistirati na svojim krajnjim zahtevima. Dakle, albanska strana na garantovanju nezavisnog Kosova, s tim što bi se to u početku zvalo Kosovo Republika u Jugoslaviji, a srpska strana će insistirati na tzv. popunjavanju sadašnje postojećeg ustavnog okvira. Uopšte ne isključujem da srpska vlada vrlo brzo objavi statut Kosova i raspiše izbore za pokrajinsku skupštinu.

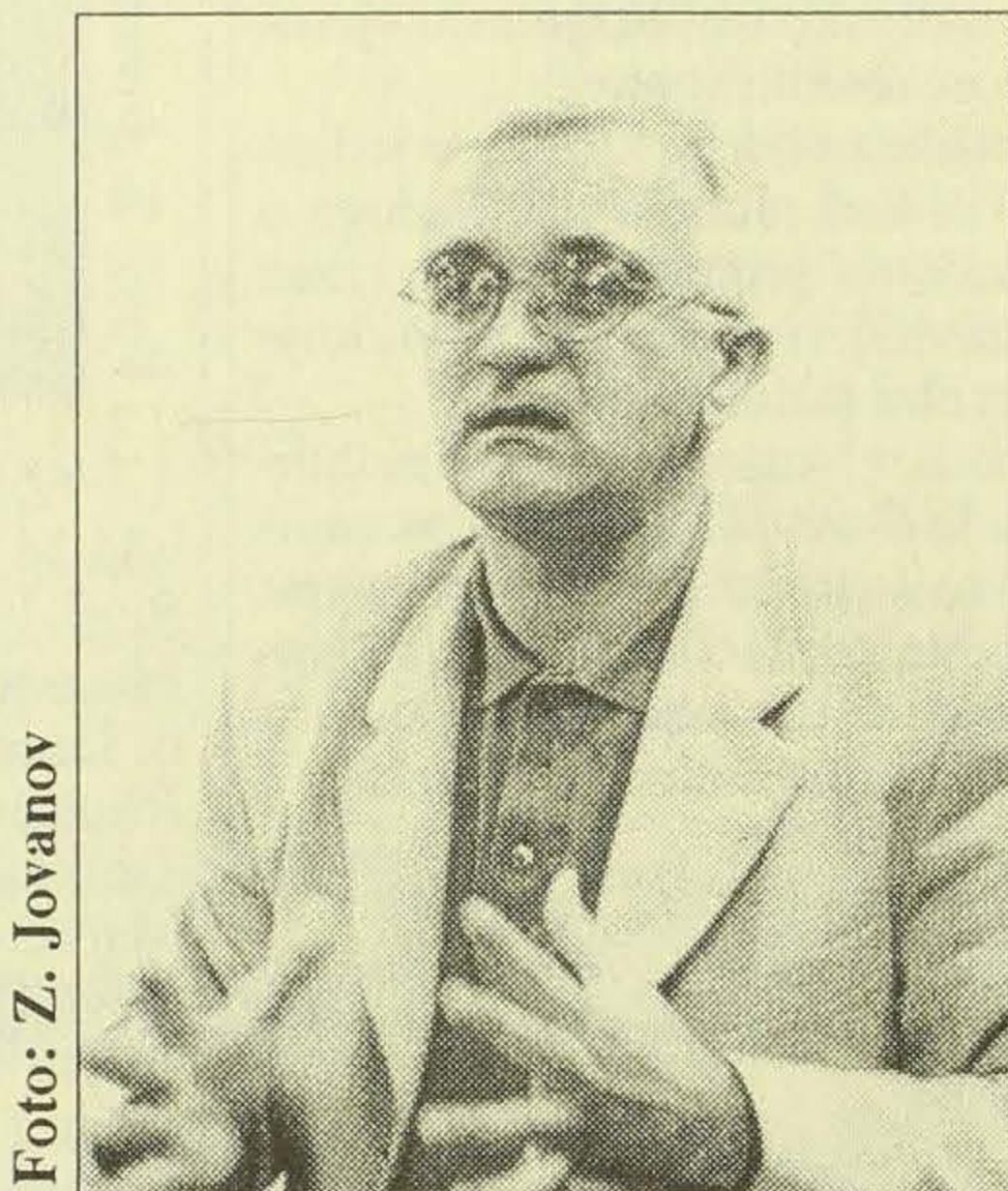

Foto: Z. Jovanov

dr. Dušan Janjić

Ali to je samo pregovaračko ucjenjivanje. Treba očekivati da će se te kombinacije naći negde u formuli visoke autonomije u Srbiji ili Jugoslaviji, ili kako se to kaže u svim evropskim konvencijama o manjinskim pravima – Kosovo će imati specijalni status.

Dvostruke prednosti i mane

Kako ocjenjujete ulogu međunarodne zajednice do sada, te u daljnjem rješavanju krize?

D. J.: Međunarodna zajednica postoji i ne postoji. Međutim, glavne zemlje, koje su ovde upetljane, uvek imaju različite uloge, različite interese... Generalno gledajući, one pokazuju, u poređenju sa '91., dve prednosti i dve slabosti. Prednost je da su ovoga puta sasvim spremno dočekali sve što se dešavalo, da je munjevitom preko Kontakt-grupe reagovala. Možda je time i malo zaplašila Miloševića pa je on brže-bolje pobegao u referendum. I drugo, to je da su ovoga puta pokazali da imaju vrlo dobro razvijena dva scenarija. Prvi je scenario prevencije širenja oružanog sukoba, a drugi je scenario un-

utrašnjeg razrešavanja krize preko specijalnog statusa. Slabost kao i uvek – velika podeljenost u parcijalnim interesima, posebno prednjače Italija i Velika Britanija, koje su u stanju da još podržavaju radikalizaciju krize i Miloševića, očekujući neke koncesije u ekonomiji. Drugo, na globalnom planu, na žalost, Balkan je jedan od manje značajnih, ali takođe kockarskih stolova između Rusije i Amerikanaca. Ali mislim da je sada kompromis napravljen povodom zavodnjavanja ovog vojnog embarga. Ne zaboravimo da Jugoslavija i Srbija nisu važne Moskvi kao neka teritorija na Balkanu, nego više kao jedan od lanaca u sveopštoj trgovini oružjem sa Iranom, Irakom, Libijom, Kinom... Sad je taj lanac odsečen, amputiran. Rusija je dobila kompenzaciju u vidu kredita, verovatno našla nove trgovce.

Da li situacija u Crnoj Gori otežava ili olakšava rješavanje krize na Kosovu? Drugim riječima, kakva je uloga druge federalne jedinice u tome procesu?

D. J.: Jedan moj prijatelj, statističar, zna da kaže da je Crna Gora statistička greška. Ona sa stanovišta nekog definitivnog rešenja može to da bude, a ne mora. Ovoga puta je značaj Crne Gore mnogo veći nego od statističke greške, znači negde 6% u ukupnom zbiru glasova, ako bi se Albanci vratili na glasanje. Ovog puta je crnogorska pozicija značajna, jer Milo Đukanović i njegov program osamostaljenja, ili kako on kaže reforme, je jedan dobar kontrabalans Miloševiću. I zato je tolika investicija Zapada u Đukanovića i Dodika da se zapravo limitira ili stvoriti tegovi na Miloševiću i na Srbiji. S tog stanovišta oni su dobri, jer balansiraju to. Opet, za neko neposredno rešenje problema Kosova, mislim da trenutno Crna Gora nije u situaciji da bude aktivna i da nema neki neposredni uticaj.

Zavisi od JUL-a i SPS-a

A što se tiče drugih država u okruženju, prije svega Albanije i Makedonije?

D. J.: Pa, Albanija kao država ne postoji osim u izveštajima naše vojske i policije. To je država koja se raspala u građanskom ratu. Centralna vlada u Tirani zaista ne kontroliše severni deo. Ne treba zaboraviti da je ta vlada na čelu sa Nanom i Milom počela svoju vladavinu sa Miloševićevim dogovorom na Kritu i bila prevarena. A Beriša je upravo ona opozicija u Albaniji koja podstiče sukobe na Kosovu da bi rušila centralnu vladu. E sad centralna vlada koristi krizu da bi je Amerikanci i NATO napravili vojsku na severu i da onda može da kontroliše. I to se zaista dešava. Oni su uspeli da prevale trošak i da jednostavno dovedu ljude ko-

Sećanje...

O djednom, iz čista mira, setim se svog dragog prijatelja Milana Maldenovića, prijatelja kojeg nikad upoznao nisam, ali koji mi je svojevremeno značio mnogo, značio sve. Milan je živio u nekim srećnijim vremenima. Od svih rokera bio je najbolji đak. Voleo je silinu, snagu, bio je moj anđeo. Bio je oličenje pravednika. Milanova smrt meni je lično prekinula život. A ljudi sve zaborave... ljudi sve brzo zaborave. Milan je voleo život... a na kraju sve se pretvorilo u ništa. Umro je negde na trinaestom spratu nekog novobeogradskog armiranog čudovišta.

Uostalom, čini mi se da bi o njemu trebalo pisati u nekim drugim novinama, ne bi li naša mladež omađijana folk i dance muzikom saznala ko je, uopšte, bio Milan Maldenović.

Svima koji su prespavali svoj život, poklanjam ovu Milanovu pesmu, sa njegovog zadnjeg albuma „Angel's Breath“.

CRV

Vi slepi
vi gluvi
vi sebični ljudi
što pravite buku
bez reda i smisla
bez zašto i zato
za koga i kako
bez pitanja koje bi možda
osušilo ponosni osmeh
na licu bez suza
na licu što nikad obraz okrenulo nije

Brazgotina sanduk i crv
obrazi dlaka i krv
Vi nemi igrači
svog obrednog plesa
vi srećni u transu
u svetu što postoji
samo u glavama ljudi bez skrupula
ljudi bez milosti
ljudi bez sećanja
vi što ne znate
pljuskove zvuka boje i mirisa
vi ljudi bez pameti
vi ljudi bez pameti

BORIS 001- xz

Ne zaboravimo da Jugoslavija i Srbija nisu važne Moskvi kao neka teritorija na Balkanu, nego više kao član od lanaca u sveopštoj trgovini oružja

Makedonije, ona je u sličnoj situaciji, s tim što su kod Makedonije plus i minus računati. Dok kod Albanije postoje samo presevi od angažovanja NATO-a, kod Makedonije postoje i minusi. Makedonija je država kojoj nikako ne odgovara eskalacija, a ne odgovara joj ni da se rešenje nađe, na primer, kao Kosovo republika, jer to diglo aspiracije u zapadnom delu Makedonije, a broj žrtava i izbleglica porožava, radikalizuje situaciju. S tog snovišta, ona s jedne strane priželjkuje da se kriza okonča, da međunarodna zajednica interveniše, a opet joj ne odgovara da se koncentrišu snage NATO-a i da u Albaniji nastane snažna vojska. Dakle, tu je jedna krajnje protivrečna situacija. Isto tako, tenzije su u Makedoniji jako visoke. S obzirom da Makedonija i Kiro Gligorov imaju visoki ugled u međunarodnoj zajednici, treba očekivati da će oni imati neku vrstu pozitivnog dejstva ka političkom traženju rešenja unutar granice Jugoslavije.

Na koncu, što je s oporbom u Srbiji u ovome kontekstu?

D. J.: Opozicija u Srbiji je različita. Znači ima je nacionalističke, koja je počela Miloševićev referendum, Šešelji i Trašković; ima je, kako se to kaže demokratsko-nacionalističke, koja ima više primedbi na Miloševića nego što su njene vrednosti Kosova važne. Ali generalno je potencijal, ako uzmemo da je opozicija ono što se ne slaže sa vlašću, bez obzira koje je trenutno vode vode, on je mnogo značajniji nego što je onaj deo Srbije koji podržava vlast. Uostalom, sva traživanja govore da je preko 68% stanovništva nezadovoljno Miloševićem i SPS-om. Dakle, ostaje taj problem strana koje organizuju opoziciju. U svakom slučaju, podeljenost političkog tela Srbije, i snaga protivljenja Miloševiću je toliko velika da on nije uspeo u svojoj nameri da iskoristi referendum i žestoku propagandu koja izdaje, patriotizma, da ponovo mobilizuje Srbe. Dakle, nije uspela mobilizaciona tema Kosova, a to je već prvi znak da opozicija postoji. E sad, da li će opozicija ide ka demokratizaciji Srbije ili ka radikalizaciji, to je nešto što je otvoreno pitanje. Ali još uvek, pa i danas, to najviše zavisi od JUL-a i SPS-a. Ako oni doturaju ure i daju podršku Šešelju, onda treba očekivati da on preuzme kormilo i novu radikalizaciju, a ako oni to prestanu da čine, onda možda treba očekivati drugačiji politički raspored.

Tomislav Žigmanov

Pravnički

kudak

Rješavanje međunarodnih sporova

Premda je izrežiranim referendumom „vladajuća klasa“ izmanipulirala plebiscitarno odbijanje stranog miješanja u „unutarnje stvari“ države, očevidno je da će eskaliranje sukoba na Kosovu imati međunarodne implikacije. No, što je zapravo odbijeno referendumom?

Rješavanje međunarodnih može biti *mirnim* ili *prinudnim* sredstvima. S ovoga stajališta, *rat* je oblik prinudnog rešavanja sporova, koje se danas legalno ostvaruje samo u granicama i po pravnim osnovama utvrđenim u Povelji Ujedinjenih naroda.

Načini mirnog rešavanja međunarodnih sporova se dijele u dvije skupine: diplomatske i sudske.

U prvu skupinu ulaze: a) *diplomatski pregovori*, kao osnovni način diplomatskog rešavanja spora, koji se mogu voditi neposredno između zainteresiranih strana ili na međunarodnim konferencijama (od diplomatskih pregovora valja razlikovati *konzultiranja* (savjetovanja), kada se razmjenjuju mišljenja o spornim pitanjima radi spriječavanja ili umanjenja mogućnosti sukoba); b) *dobre usluge* (engl. *good offices*), koje se sastoje u nastojanju jedne ili više država, međunarodne organizacije ili ličnosti da (samoinicijativno ili prihvatanjem molbe) doprinesu prijateljskom rešenju međunarodnog spora, tako što će se strane u sporu dovesti u vezu radi prenošenja njihovih stajališta, pri čemu država ili organizacija koja pruža dobre usluge mora biti nepristrasna i ne predlagati konkretna rešenja; c) *posredovanje* (*mediation*), kada je uloga države posrednika aktivnija jer se daju i konkretni prejedlozi radi rešavanja spora; d) *anketne komisije*, koje u svome izvješću objektivno utvrđuju činjenično stanje, koji mogu utjecati kao politička i pravna osnova za rešenje spora (često se primjenjuju kod graničnih incidenata); i e) *komisije za izmirenje* (*conciliation*), koje ispituju spor, te na temelju svog izvješća predlažu konkretno rešenje.

U drugu skupinu ulaze: a) rešavanje spora pred *arbitražom*, kada spor rešavaju suci koje su izabrale strane u sporu, najčešće među sucima sa liste arbitara Stalnog arbitražnog suda u den Haagu (ovaj sud ne zasjeda kao jedinstven organ, već njihovi suci samo stoje na raspolaganju i angažiraju se po potrebi), pri čemu je najvažnije pravilo da arbitraža nije obvezna ali ako se strane za nju odluče, njena je odluka obvezujuća; b) rešavanje spora pred *međunarodnim sudovima*, prije svega pred Međunarodnim sudom pravde u den Haagu, kao glavnim sudskim organom Ujedinjenih naroda, kojega sačinjava kolegij 15 sudaca.

Najnovija nam povijest ilustrira gotovo sve gore navedene oblike načina rešavanja međunarodnih sporova.

(j. š.)

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS

FUNERERO

PRIVATNO POGREBNO PODUZEĆE

• Subotica, Karadorđev put 2

☎ 55-44-33 (danonoćno)

• Bajmok, JNA 3
(u cvečari „Mariška“)

☎ 762-024 (danonoćno)

• Palić, Jo Lajoša 18
(u cvečari „Orhideja“)

☎ 752-759

• Horgoš, Borisa Kidriča 7

☎ 792-202 (danonoćno)

IZ STAROG ALBUMA

Prva pričest

Vremenom se mijenjaju događaji koji u životu predstavljaju ljestvice ulaska u život. Nekada je sigurno vrijednost prvog značajnijeg životnog događaja imala prva pričest. Tu je, prvo, drama osobnog pristupa Misteriji. Zatim slijedi drama u cijeloj obitelji, u kojoj je dijete u središtu zbivanja. Za mnoge je to prva životna prilika da se fotografira... Dakle, više je stvari u ovome činu za gajenje osjećaja da se postaje Netko.

Obiteljski kutak

Pobijedimo stres

❖ Komunikacija je ključ svih dobrih odnosa. Dok ne kažete što mislite, osjećat ćete se napeto i nervozno. Dok god svojim najbližima u obitelji ne možete reći što jedni od drugih očekujete bit ćete nezadovoljni.

❖ Pronađite moguće stresne točke u danu i razmislite što možete učiniti da ih sebi olakšate.

❖ Pronađite sebi najprikladnije načine opuštanja. Moguće je sve što vama djeluje relaksirajuće: gimnastika, aerobik, glazba, šalica čaja ili kave...

❖ Ako ste bili izloženi teškoćama i riješili ih, imate pravo biti ponosni zbog toga.

❖ Pored one tamne strane postoji i ona ljepša, pa probajte usredotočiti svoje misli na ono što volite i na dobra vremena u vašem životu.

❖ Upamtite da je stres zarazan. Svoju nervozu možete prenijeti na svoje bližnje, čime se situacija još pogoršava. Trudite se da vas djeca ne vide tako uznemirene, jer će kasnije vjerojatno i ona tako reagirati kad se suoče s nekim problemima ili razočarenjima u svom životu.

❖ Potražiti pomoć stručnjaka je pozitivan i vrlo koristan korak, a ne znak slabosti. Budite sigurni, niste jedina osoba kojoj je potrebna pomoć stručnjaka.

Mila

RAZLIKE
IZMEĐU
VINA I ŽENA

19. VINU NE TREBAJU UKRASI.

20. S VINOM SE NE MOŽE POSVAĐATI NI KAD SI PIJAN.

Prodani vo

Prodaju vola od oranja.
Kako samo tužno muče!
Livade se osušile, pa kako da ga hrane
Odvođe ga mesaru,
A vo može samo da muče.

Oštreci nož, mesar mu govori:
– Dok ima polja za oranje, ti treba da živi

Svi su seljaci pomrli, a to je i tvoja propas

Među onima koji gledaju ima i jedan stara

Na glavi mu krpa tkanine.
Veli da se ne bi smjelo jesti blago, a ljudi se ljute

Ta u drugim selima jede čovjek
čovjek

Lu Yi Tun

Krležijan

„Ja“ – status praesens

Naše ljudsko „Ja“ još /se/ uvijek nije oslobodilo medijskih shema mnogobrojnim slojevima svojih taloga nije ni po čemu mnogo manje zbunjeno nego novorođenče u hladnoj crkvi kad ga polijevaju vodom. Kreće se, promatra

plače, smješka se i trajno strahuje, ali je bespomoćno kao i suvremena nauka koja nije doprla dalje od konstatacije da se i naše „Ja“ kreće, da probavlja, da sanja u aromi vlastitih izmetina ili u zaslepljenosti mutnih nagona spola, straha pred smrću, od nasilja, bolesti ili gladi. To je otprilike status praesens odvajanja ljudskog „Ja“ od svega što je to isto „Ja“ prosanjalo „o sebi“ od Upanišada i Egipta preko Platona do danas.

Miroslav Krleža, 1960

James Joyce

Ulysses (10.)

Staklene su joj oči zurile iz bezdana smrti da mi potresu dušu, ne bi ona potčinila. Zurile samo u mene. Avetinska svijeća, koja osvetljavaše njezinu samrtnu borbu. Avetinska svjetlost na izmučenom licu. Promuklo daljanje, što je tako jezovito krkljalo, dok su se svi na koljenima, molili. Njezine oči uperene u me, da me prisile da poklekнем. Liliata rutilantium te confessorum turba circumdet: iubilantium te virginum chorus excipiat.

Vukodlače vjedogonjo!

– Ne, majko. Mira mi daj i pusti me da živim.

– E-ej, Kinche!

Mulliganov glas pjevaše iz unutrašnjosti tornja. Glas se uspinjao stepenicama ponovo dozivajući. Stephen, još dršćući od krika svoje duše, otoplo rominjanje sunčane svjetlosti u zraku, za sobom, i prijazne riječi.

– Dedaluse, de budi dobar pa siđi. Doručak je spremljen. Haines se pričava što nas je noćas budio. Sve je u redu.

– Evo me – reče Stephen te se okrenu.

– Učini to Krista radi – reče Buck Mulligan. – Mene radi i svijetu nas.

Njegova se glava pojavila i opet iščezne.

– Rekao sam mu za tvoj simbol irske umjetnosti. Veli, da je to izvršno. Da mu digneš jednu funtu, a? Mislim, jednu gvineju.

– Jutros ću dobiti novaca – povrnu Stephen.

– Lovu iz šule? – upita Buck Mulligan. – Koliko? Četiri funte? Posu mi jednu.

– Ako ti je potrebno – odgovori Stephen.

– Četiri blistava sovereigna – usklikne Buck Mulligan oduševljeno.

– Slavno ćemo se napiti, da će druidski Druidi od čuda samo zinu. Četiri svemoćna suverena.

(nastavit će se)

Iz starog bedekera: Subotica Subotica kao kulturni centar

i) Devet čitaonica i kasina
k) Tri radničke kulturno-prosvetne organizacije
l) Pet udruženja univerzitetske omladine

SPORTSKA UDRUŽENJA

Subotica je važan sportski centar. U Subotici se gaje sve vrste sporta, a momentalno dominira nogomet, tako da su ostale grane sporta potisnute u pozadinu. Ukupni broj svih sportskih društava u Subotici je 28.

U Subotici je sedište Subotičkog nogometnog podsaveza, koji broji 12 društava.

Dva društva imaju vlastito igralište. U Subotici je takode i sedište Koturaškog podsaveza.

U poslednje vreme osobito se razvija tenis-sport tako da danas Subotica broji 18 tenis-igrališta.

ŠTAMPA

U Subotici izlazi 11 novina, i to:
2 dnevnika
8 nedeljnika
1 list dvonedeljno
Osim toga izlaze tri mesečnika.
Štamparija ima 12, 8 knjižara i papirnica.

(nastavit će se)

HIPOKRAT (III.)

Otac medicine

Zakletva

Zaklinjem se Apolonom liječnikom Eskulapom, Higijom i Panakejom, svim bogovima i boginjama, da ih zovem za svjedoke, da ću svim svojim silama, i svojom sviješću držati ovu zakletvu i te obaveze. Svojeg učitelja ovog umijeća poštovat ću kao svojeg roditelja, i davati mu što je njemu za života potrebno, a njegovu djecu smatrati braćom i ako budu htjeli učiti ovu umjetnost, poučavati ih bez ugovora ili naplaćivanja. Puštat ću ih kao i svoju djecu da sudjeluju svim predavanjima i praksi, zbog saznanja ovog umijeća. Učit ću i ostale učenike koji se budu govorom vezali i ovom zakletvom zakleli, ali nikog drugog, jer svoje propise odredit ću svojim snagama i znanjem i na korist bolesnika i štitiću ga od svega što bi mu moglo škoditi ili nanositi nepravdu. Nikomu neću, makar me za to i molio, dati smrtonosni otrov, niti mu za njega dati sarjet. Isto tako, ženi neću dati lijek za pobačaj ploda. Živjet ću čvrsto i pobožno i izvršavati svoju umjetnost liječenja. Neću vršiti operacije mokraćnih kamenaca, već ću to prepustiti onima koji se time bave. U koju god kuću stupim radit ću na korist bolesnika, izbjegavajući namjerne štete, a napose zavođenje žena i muškaraca, robova i slobodnih. Ono što u svom poslu budem saznao ili vidjeo, osobito u odnosu s ljudima ukoliko se ne bude smjelo saznati ili javno znati, prešutjet ću i zadržati tajnu. Održim li ovu zakletvu i ne prekršim je, neka mi bude sretan život i uspješna umjetnost, kako bih stekao slavu i ugled kod ljudi do dalekog vremena; ako prekršim ovu zakletvu ili se zakunem krivo, neka me snađe suprotno.

(nastavit će se)

Dr. Nenad Jakšić

Svežanj šargaripe

Dem niki dan na pecu da napunim istrošene prirodne resurse karmića. Šetam prvo gori pa doli pa onda livo, desno. Gledam malo pozija malo oporbu. Kad ono cine i kod jedni i kod drugi iste. A i mene tira, oču baš da kupim šargaripe. Al tražim jednu. A ni oporba ni pozijate prodaje jednu, već samo svežanj. A ja zaintačio, pa oču samo jednu. er, to je moj problem. I kažem: „Platiću ja redovnu cinu, al nek bude eda šargaripa“. A oni uglas ko žabe: „Ne, ne mož. El cio svežanj il ni edu!“ Pitam zašto ne mož. „Ne mož zato što je to Vaš unutrašnji problem. A mi nećemo da se mišamo u to.“ I tako umisto šargaripe kupim ja laču kupusa, jel bilosvicki svit ne zna da smo mi, Božem prosti, zecovi. Pa vridnost kupusa nije još na cinu.

Savjet iz karmića

Zašto su osnovane škole?

Ljudi žive u grupama još od pravednih vremena. Svaka ljudska zajednica ili grupa trudila se da ostane na okupu i da kao zajednica produži živjeti i kada pojedinci iz nje nestanu. Da bi se vrijednosti koje se cijene u grupi održale, trebalo je djecu podučavati, kako bi mladi naraštaji mogli rješavati probleme s kojima će se suočavati. Tako su mladi ljudi obučavani održavati običaje zajednice i ovladali znanjima i vještinama koji su postali zajedničko dobro grupe.

RUŠENJE

Ovoga puta srušiću optimistički pogled mog pokojnog dide. Banio on niko veče u san i s vrata se smije. Ne traži fićok rakije, ne traži ni šunke, ni šilera već se smije i oču da mu dam lončić običnog piska. Pa

„Mi u paklu imamo svega. Jedino nam piska nedostaje. A kod as de ove godine pisak baš rodio“. Divani tako on i smije se. A ja se rizojavam i mislim: „Ta dida moj, ako ti dam lončić piska, šta će nastat? Kako ću dicu priraniť?“ Kad on to čuo, okrenio se i s praga m kaže: „Ta izgleda da nama u paklu i nije tako rdavo. A u zadnje ine dobili smo i mobilne telefone pa možemo divanit s onima rik.“

Onda sam se probudio, odnosno mislim samo da sam se probuo, el to na našem udarnom TV dnevniku još nije objavljeno. A ni kku o tom ne sprovode. I zato sam srušio iz čiste zavisti didin optimistički pogled.

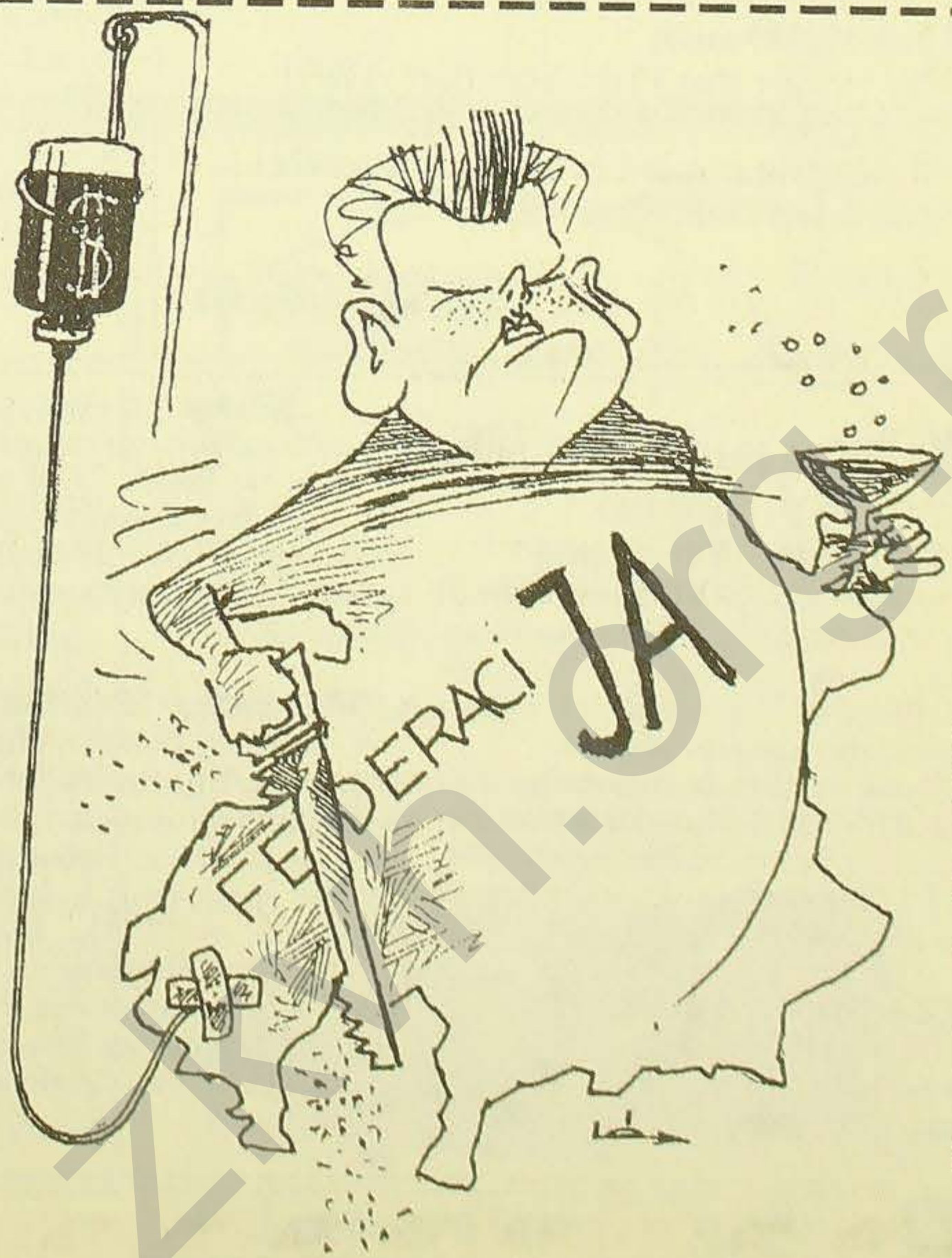
ZANIMLJIVA MATEMATIKA

1. Koliko doneti 15 jabuka u četiri plastične vrećice, a da u svakoj bude neparan broj?

REŠENJA IZ PROŠLOG BROJA:

1. 59/49 kvadratnih centimetara

2. 11 - 1 na kvadrat = 10

NEZAVISNI, 1. 05. 1998

IMENIK ROCKA

PATTI SMITH – nekrunisana kraljica njujorške punk i new-wave scene, počela kao novinarica, potom pesnik, da bi na nagovor nekolicine prijatelja okupila prateći sastav i snimila 4 odlične ploče. Od početka 80-ih, baš

kao i Laura Nyro, potpuno je okrenula leđa muzici, udavši se za gitaristu grupe „MC5“, i vraćajući se prvoj ljubavi književnosti.

Kompletna diskografija:

- Horses (1975)
- Radio Ethiopia (1976)
- Easter (1978)
- Waves (1979)

THE „SOFT MACHINE“ – možda najkvalitetnija, a najpotcenjenija i neshvaćenija grupa celokupne progresivne muzike: osnovani 1966. u Engleskoj, David Aalen (gitara), Kevin Ayers (bas gitara i vokal), Robert Wyatt (bubnjevi) i Mike Rattledge (klavijature), svirali su vanvremenu i suludo inventivnu muziku. Razišli su se početkom 80-ih, ali su Ayers i Wyatt i dalje kreativni barjaktari progresivne i alternativne muzike – solo projekti su im izvanredni. Preporučuje se apsolutno sve što su ikad snimili.

THE „SPIRIT“ – bitni američki psihodelični sastav koji je među prvima uvodio elemente free-form jazza u američki West-Coast rock. Sačinjavali su ga: Mark Andes (bas-gitara), Randy California (vokal i gitara), njegov poočim, jazz bubnjar Ed Cassidy, John Locke (klavijature, vokal) i pevač Jay Ferguson. Strahovita grupa, vlasnik jednog od najkvalitetnijih LP-a u istoriji rocka, „Twelve Dreams of Dr. Sardonicus“. Inventivan i nadahnut sastav.

Probrana diskografija:

- Spirit (1968)
- The Family that Plays Together (1969)
- Clear (1969)
- Twelve Dreams of Dr. Sardonicus (1971)
- Spirit Live (koncertni, 1978)

Robert G. Tilly

Sterilno konzervativno

Ponoć u vrtu dobra i zla (Midnight in the Garden of the Evil)

Režija: Clint Eastwood – Glavne uloge: John Cusak, Kevin Spacey

Karijera glumca Clinta Eastwooda prilično je poznata, ali njegova rediteljska i producerska delatnost mnogo je manje stvar reklamnih tekstova. Ipak, Clint je baš u tom, uslovno rečeno sporednom domenu, dobio najveća umetnička priznanja, uključujući kasku Palmu i Oskara. U okviru sada pozamašnog opusa preko 20 filmova poseban značaj imaju „Birdy“ (Ptica), umetnički film o džeza i sofonisti Charleyju Parkeru, i „The Unforgiven“ (Neoprošteno), snažan etički vrt na mit o Divljem zapadu.

Nakon „The Unforgiven“, pre šest godina, Clint je nastavio prethodni tok svoje rediteljske karijere, menjajući kao na traci najvažnije saradnike uporedo sa šaržom tema i žanrova kojima se bavio. Ovaj diskontinuitet u radu ostavio je trag na filmovima, koji osim što znatno variraju u kvalitetu nemaju ni prepoznatljivog zajedničkog autora. „Ponoć u vrtu dobra i zla“, poslednji njegov film, savim se uklapa u ovaj opis. U okviru Clintove filmografije ovaj film nema gotovo nikakve veze s prethodnim filmovima. Jedini motiv njegovog nastanka bila bi Clintova naviknuta potreba da snima.

Ostavljajući po strani možda suviše pitanje motiva, „Ponoć u vrtu dobra i zla“ se može predstaviti kao ispovedna drama o intelektualcu u srednjim godinama koji je, došavši iz kosmopolitskog New Yorka u mali, zatvoreni turistički grad američkom jugu doživljava unutrašnji preobražaj i pronalazi svoje mesto u tom, njega novom, mestu za život. Preobražaj u njemu teče uporedo sa otkrivanjem unutrašnjih mehanizama funkcionisanja grada i usvajanjem ideologije koja prati mehanizme. S obzirom na poznati rasizam američkog juga i sisteme nasilja koji tamo vladaju, „Ponoć u vrtu dobra i zla“ deluje kao primitivna apologija jednog nevarnog sveta iz mašte koja je i stvorila ovu ispovednu dramu. A s obzirom na neskrivenu učaurenost žitelja američkog juga i kulturni provincijalizam sa zadahom umiruće aristokratije koji se tamo odražava, ovaj film svojom glorifikacijom takvog modela života predstavlja nezapamćenu odu konzervativizmu. Tačno odredeno „Ponoć u vrtu dobra i zla“ bilo bi to da je to prilično razglavljena basna sa poentom: „Bolje prvi na selu nego zadnji u gradu“.

Na stranu šta je Clintovo lično opredeljenje, ovaj kompleks ideja on je prikazan vrlo jasno, kroz ne previše homogen ali tačan zaplet i pojednostavljenu emotivnu psihološku šemu realističkog romana. Tipična realistička kombinacija individualnog i socijalnog nije samo intencija romana Johna Berendta po kojem je film snimljen, nego i scenariste Johna Lee Hancocka, sa kojim je Eastwood saradivao u filmu „The Perfect World“ (Savršeni svet). Vizuelna pitkost i nepredvidivost u slici su, opet, relativno stalni pritisci Eastwoodove režije, i to zajedno sa njegovim poznatim konzervativističkim uverenjima čini elemente koji ovaj film nekako povezuju sa ostalim njegovim filmovima. U okvirima Clintove filmografije, međutim, „Ponoć u vrtu dobra i zla“ bez ikakvih dvojbi spada u donji nivo kvaliteta.

Kevin Spacey, u važnoj sporednoj ulozi čoveka personifikuje duh grada, a doprineo popravljanju utiska o rutini kao jedinom izrazu koji ima ovaj film, kao John Cusak u ulozi glavnog junaka. „Ponoć u vrtu dobra i zla“ je posle nespretnog „The Absolute Power“ (Apsolutna vlast) novi Clintov slab film, premda to toliko smislu jasnoće, koliko i neinteresantnosti svoje teme i još više u svojoj rigidnoj konzervativnosti kojoj bi se divio i Ronald Reagan da je pri duševnom zdravlju i komunikaciji s gledaocem, ovaj film ne prelazi nivo ličnog dopadanja, svrstavajući se time među dela koja opravdavaju predrasude i lako se zaboravljaju.

Pera Marković

Kulturna razglednica Subotice

Galerija „YU Festa“

U caffe galeriji „YU Festa“ otvorena je izložba fotografija Željka Vukelića, profesionalnog fotografa Međupćinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture Subotice.

Autor je do sada samostalno izlagao u Novom Sadu, a skupne izložbe imao je u Beogradu, Budimpešti i Baji. Izložbu je otvorila Leonora Pešterac, povjesničar umjetnosti.

Dvorana sportova

U subotičkoj Dvorani sportova koncertom travnja održan je veliki koncert Folklornog ansambla OKUD

„Mladost“, u povodu 50 godina rada i postojanja društva. To je bio koncert svih generacija Društva, a nastupilo je 500 plesača, koji su izveli 29 igara u koreografiji Marka Marjanovića i Nataše Marković.

VLJEČNICA GRADSKO KUĆE

U vijećnici Gradske kuće održan je koncert, kojim je obilježen jubilej – 90 godina od osnutka Subotičke filharmonije. Inače, Subotička filharmonija je najstarija u Jugoslaviji, a osnovana je 1908. zahvaljujući vrsnom muzičaru, Ernöu Lányiu. Na ovom koncertu gostovala je i poznata subotička pijanistica Rita Kinka, dok je filharmonijom dirigirao Berislav Skenderović.

KONGRESNA DVORANA HOTELA „PATRIA“

U Kongresnoj dvorani hotela „Patria“ 24. i 25. travnja održane su revijalne večeri tradicionalne židovske glazbe pod nazivom „Tamo gdje je ljubav“. Na ovim večerima sudjelovali su Damir Munčan iz Beograda, Jovica Bačvanski iz Novog Sada i Damir Šite iz Subotice, a kao gosti su nastupili Chung Kim i Kristina Smit iz Koreje.

GRADSKI MUZEJ

U izložbenom prostoru Gradskog muzeja 24. travnja otvorena je izložba „Sjećanje na Lovački muzej“, u znaku proslave 50. godišnjice Gradskog muzeja. Naime, 1948. otvara se stalna postavka Gradskog muzeja, za-

slugom Oskara Vojnića, putopisca izložbi je govorila ravnateljica Muzeja mr. Milka Mikuška, a izložbu otvorio Imre Kern, predsjednik IC

„MISKOLCI“ GALERIJA

U „Miskolci“ galeriji, istoimenom gradu na sjeveru Mađarske, 25. travnja otvorena je izložba „15 godina grafičkog ateljea Likovni susret Subotica 1982-1997.“ Izložbu otvorio Bela Duranci, povjesnik umjetnosti iz Subotice, a autor izložbe je Miloš Andrić iz Novog Sada. Ovom prilikom predstavljeno je delo autora subotičkog ateljea, koji je punih 15 godina uspješno vodio Likovnog susreta, grafičar Pešterac.

Ramiz Rashiti

Nova knjiga

Solidan uvod u problematiku značenja

Tvrтко Prčić, *Sematnika i pragmatika reči*,

Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, Sremski Karlovci i Novi Sad 1997.

jezična pojava, ili jezična djelatnost, toliko je prisutna u ljudskoj svakodnevnici da je, kao i sve drugo što nam je blisko i neupitno, dugo ostala izvan interesa istraživačkih pokušaja. Govorilo se o njoj uzgred i u okviru nelingvističkih disciplina, što je uvijek bilo praktično neuspjelom komunikacijom: bilo u susretu sa starim tekstovima, bilo u razgovoru govornika različitih jezika. Tada je postajalo jasno da jezik nije uvijek sam po sebi razumljiv i da se o njemu mnogo šta mora saznati. Ozbiljniji jezikoslovni pristup otkrio je svoj uzlaz ipak tek kada je u okviru cjelovite jezične pojave uočena, ili bar naslućena, mogućnost razlikovanja *sadržaja*, onoga njezina dijela u kojem preslikavanjem izvanjezičnog svijeta formiramo značenja i kojim o svijetu možemo govoriti, te *izraza*, dijela koji nam omogućava da komunikaciju utisnemo u organiziranu materijalnu osnovu kojom jedino i možemo govoriti. Klasična opreka između izraza i sadržaja nije toliko zdravorazumski jasna koliko metodološki potrebna: ni list papira ne možemo rasjeci tako da bismo odvojili stranice, ali ih ipak čitamo jednu po jednu. U takvu se selektivnom postupku čitanja pokazalo da obje stranice nisu jednako pristupačne: dok se plan izraza interpretirao gotovo s lakoćom i nebrojeno puta, o planu su se sadržaja misli izricale opreznije i rjeđe. Naime, pojave koje se tiču sadržaja u stalnom su kretanju, jedinice u stalnom preustrojanju, pa je njihovo istraživanje i teže i nesigurnije. Zato je područje sadržaja i ostalo najslabije istraženim od svih kojim se lingvistika bavi.

Knjigom „Sematnika i pragmatika reči“ Tvrтко Prčić daje nam takav uvid u probleme značenja i uporabe jezika, koristeći se pri tom aparaturom različitih škola i označujući svoj pristup kao „(kon)tekstualistički utemeljen strukturalizam s primesama genitivizma i kognitivizma“. Propitivanje značenja započinje razlikovanjem nekoliko njegovih aspekata, usredotočujući se u opisu na temeljne aspekte (ponajprije leksičko značenje, a potom i deskriptivno, doslovno, sistemsko), te naznačujući pravce mogućih otklona u kretanju prema sekundarnima, do čega u uporabi jezika redovito dolazi. Iako središnjom jezičnom razinom strukturalizmu morfološku, jer su morfemi temeljan jezični znak od koje-

ga se polazi pri ispitivanju kako niže tako i viših razina, za temeljnog nositelja značenja u komunikaciji određuje riječ. Ona je, naime, ne samo teorijski najnesigurnije definiran lingvistički pojam, već i temeljna jezična vrijednost u svijetu govornika, budući da je on razumijeva u svjetlu vlastitih potreba, a ne apstraktnog modela: kao najmanju jezičnu jedinicu koja može tvoriti samostalan komunikacijski iskaz. Autor stoga daje moderan pristup leksičkom značenju, određuje svojstva polimorfemskih leksema, ispituje uporabu i interpretaciju leksema u komunikacijskom činu, daje moguće modele mentalne organizacije leksika u paradigmatskim odnosima različitih naravi, ocrta tendencije u njihovom uzajamnom uvjetovanju i prilagodbi unutar sintagmatskim relacija.

„Sematnika i pragmatika reči“ Tvrտka Prčića temelji se na engleskome jezičnom materijalu, iz kojega se uzimaju primjeri, te na uglavnom engleskoj literaturi. Knjiga sama nije objavljena na tom jeziku iz čega se da zaključiti da nije namijenjena svim, niti isključivo anglistima. U tom smislu je šteta što u literaturu nisu uvršteni semantički i pragmatični radovi objavljeni na drugim jezicima, ponajprije oni na novoštokavskim. Ograničenje na isključivo britanske i američke radove, naime, ovdje nije provedeno dosljedno, a lingvisti s područja Jugoslavije, Bosne i Hercegovine te Hrvatske dali su za ovo područje i puno relevantnijih prinosa nego što je gimnazijski udžbenik Ranka Bugarskog, koji se nalazi u popisu literature, o prijevodima da se i ne govori. Ova činjenica unekoliko umanjuje teorijski doseg knjige, ali joj od njezinih drugih kvaliteta ništa ne oduzima. Rijeke su, naime, knjige s ovakvim poštovanjem prema čitatelju: svaki se pojam pri prvom spominjanju definiira, važni termini uvijek se grafički ističu, jasno se odvajaju primjeri i prijevodi, brižljivo je izrađen dvojezični registar termina a donosi se i logična, dosljedna i uredna transkripcija stranih imena, što je inače područje na kome u srpskom standardu vlada već tradicionalan nered, u uklanjanju kojega je Tvrտko Prčić svojim ranijim radovima već značajno pridonio. Knjiga „Sematnika i pragmatika reči“ u cijelosti je brižljivo organizirana i predstavlja solidan uvod u problematiku značenja koji će dobro doći svakom studentu lingvistike. I ne samo njemu.

Petar Vuković

Tri nagrade subotičkim kazalištima u Srijemskoj Mitrovici

Zaštitni znak kvalitete

Subotičko Narodno kazalište – Népszínház i Dječje kazalište – Gyermekszínház još su jednom potvrdili visoku kvalitetu umjetničkoga rada, konfirirani zaštitni znak dvaju „Talijskih hramova“. Ovoga je puta potvrda rečenog stigla u vidu triju nagrada, dobivenih na XLVIII. Susretu profesionalnih kazališta Vojvodine, održanom u Srijemskoj Mitrovici od 15. do 29. travnja.

Rock-opera „Sztárcsinálók“ (Tvoritelji zvijezda) Mátyása Várkonyija i Tibora Miklósa, u zajedničkoj izvedbi Akademije umjetnosti iz Novog Sada, Lyidéki Színháza i Drame na mađarskom Narodnog kazališta – Népszínháza iz Spolice, proglašena je najboljom predstavom! Mlada Novosadanka, članica Lame na srpskom u istoj kući, Jelena Srećkov dobitnica je jedne od šest ravnopravnih glumačkih nagrada. Ovo je priznanje Jeleni Srećkov stiglo za ulogu Constanze Weber u predstavi „Amadeus“. I glumac Dječjeg kazališta – Gyermekszínháza Ferenc Szabó dobitnik je jedne od tri ravnopravne nagrade u konkurenciji glumačkih predstava. On je ovo priznanje zaslužio za ulogu Franje u predstavi „Játék“ (Igra).

Uredništvo „Žiga“ od srca čestita nagrađenima.

(v. s.)

Maksima Gorkog 26

Toth-optika

SUBOTICA

Telefon: 551-045

RADNO VREME:

Radnim danom	9.30-12.00
	16.30-19.00
Subotom	9.00-12.00

Prepisivanje očnih pomagala i davanje saveta za korišćenje istih, svakim radnim danom od 17.00-19.00

POSEBNE POGODNOSTI:

- 10% popusta kod gotovinskog plaćanja
- plaćanje u više rata
- mogućnost žirnog plaćanja

Četvrt milenija subotičke gimnazije (XVII.)

piše: Mr. Josip Ivanović

IZVORI I LITERATURA

Izvori za istraživanje povijesti subotičke gimnazije mogu se podijeliti u dvije grupe: dokumenti koji su neposredno ili posredno vezani za predmetnu temu i izvještaji ili godišnjaci koje je subotička gimnazija s kraćim prekidima izdavala gotovo sve vrijeme od 1794. godine pa sve do danas, kao informatore o svim važnijim zbivanjima u životu i radu gimnazije u toku svake pojedine školske godine.

Najvažniji i najbrojniji dokumenti vezani za život i rad subotičke gimnazije nalaze se u Istorijskom arhivu Subotice (IAS). Dokumenti vezani za period od osnivanja gimnazije do 1860. godine, nalaze se u velikoj mjeri u Franjevačkom samostanu u Subotici (FSS) budući da su kroz to vrijeme franjevci vodili gimnaziju. Jedan dio značajnih dokumenata, osobito godišnjaka i izvještaja nalazi se u biblioteci Gradskog muzeja u Subotici (GMS). Godišnjaci i izvještaji novijeg datuma nalaze se u Gradskoj biblioteci u Subotici (GBS). Manji broj dokumenata nađen je u Državnom arhivu u Somboru (DAS). Značajne inozemne lokacije dokumenata značajnih za predmetnu studiju su: Arhiv Kaločke nadbiskupije (AKN), Arhiv grada Pečuha (Pécs), Arhiv grada Đera (Győr) kao i Odjel za školstvo i prosvjetu Zemaljskog arhiva u Budimpešti (Budapest).

1. IZVORI

a) dokumenti

- Dokumentu su poređani kronološkim redom:
- Archivium religiosae domus Szabatkiensis fratrum minorum provinciae Hungaricae SSMI Salvatoris ab anno 1692. ... compositum opera p. Danielis Zavodcski, anno 1751. (Svezak ljetopisa je veličine 21 x 32 cm i ima 197 strana. Uvezan je u crni platneni povež novijeg datuma.) (FSS)
 - Protocollum religiosae domus Szabatkiensis fratrum minorum provinciae Hungaricae SSMI Salvatoris ab anno 1692. (Svezak ljetopisa je veličine 21 x 32 cm i ima 75 strana. Kao i prethodni, uvezan je u crni platneni povež novijeg datuma.) (FSS)
 - Magistrat slobodnog kraljevskog grada Subotice od 1743. do 1752. godine, br. 220 - 221/1750. (zapisnici) (IAS)
 - Magistrat slobodnog kraljevskog grada Subotice od 1743. do 1849. godine, br. 13 - B - 48/1838. acc. (IAS)
 - Archivium conventus Mariae Theresiopolitani (Svezak ljetopisa je veličine 25 x 40 cm i ima 268 strana, u crnom kartonskom povežu; korice su oštećene. Svezak započinje s 1805. godinom i niže događaje do 1847. godine.) (FSS)
 - Historia conventus Maria Theresiopolitani anno 1847/48. (Svezak ljetopisa je veličine 28 x 44 cm i ima 259 strana, u crnom kartonskom povežu; korice su oštećene. U ljetopisu su zabilježeni događaji od 1847. do 1897. godine.) (FSS)
 - Magistrat slobodnog kraljevskog grada Subotice od 1743. do 1918. godine, br. I - 121 - 220/1899. acc. (IAS)
 - In Gymnasio Maria-Theresiopolitano cathalogus classis I - IV., anno scholastico 1852/3. (GMS)
 - Gradsko veće Subotica - Ekonomsko odeljenje, br. 714/1854. godine. acc. (IAS)
 - Gymnasium Maria-Theresiopolitanum, cathalogus classis III., anno scholastico 1859/60. (IAS)
 - A Szabadka szabad királyi város községi főgymnasium névkönyve az 1863/64. tanévben. (GMS)
 - Gradsko veće Subotica - Inženjerski ured od 1875. do 1918. godine, br. 686 i 967/1904. (IAS)

- A Szabadka szabad királyi város községi főgymnasium névkönyve az 1895/96. tanévben. (GMS)
- Ured Velikog župana Subotice i Baje od 1872. do 1918. godine, br. 248/1900. fõisp., br. 1191/1903. fõisp., br. 103/1904. fõisp., br. 388/1906. fõisp., br. 186/1910. fõisp., br. 224/1910. fõisp. i br. 310/1911. fõisp. (IAS)
- Upisnice - matične knjige, za period od 1920. do 1978. godine, (sva godišta po svim odjelima gimnazije), (1980. i 1981. godine, kada su ovi podaci prikupljeni, matične knjige su se nalazile u arhivi gimnazijske zgrade u tadašnjoj Zajedničkoj srednjoj školi „Moša Pijade“, OOUR „Bratstvo“, a od tada su premještene u Istorijski arhiv u Subotici.)
- Letopisi gimnazije, za period od 1920. do 1978. godine, (sva godišta), (1980. i 1981. godine, kada su ovi podaci prikupljeni, ljetopisi su se nalazili u arhivi gimnazijske zgrade u tadašnjoj Zajedničkoj srednjoj školi „Moša Pijade“, OOUR „Bratstvo“, a od tada su premješteni u Istorijski arhiv u Subotici.)

b) izvještaji ili godišnjaci

- Informationes secundi semestris de iuventute scholastica regii gymnasii M. Theresiopolitani, A. 1794. (Djelomični - nepotpuni rukopis.) (IAS)
- Informationes primi semestris de iuventute scholastica regii gymnasii M. Theresiopolitani, A. 1795/6. (Rukopis.) (IAS)
- Informationes secundi semestris de iuventute scholastica regii gymnasii M. Theresiopolitani, A. 1795/6. (Rukopis.) (IAS)
- Status personalis rei gymnasii M. Theresiopolitani, A. 1812/3. (IAS)
- Iuventus regii gymnasii Maria Theresiopolitani ordinis S. Francisci provinciae SS. Salvatoris ordine meritorum semestri secundo in classes relata, A. 1825. (IAS)
- Iuventus regii gymnasii Maria Theresiopolitani ordinis S. Francisci provinciae SS. Salvatoris ordine meritorum semestri secundo in classes relata, A. 1828. (IAS)
- Iuventus regii gymnasii Maria Theresiopolitani ordinis S. Francisci provinciae SS. Salvatoris ordine meritorum semestri secundo in classes relata, A. 1829. (IAS)
- Iuventus regii gymnasii Maria Theresiopolitani ordinis S. Francisci provinciae SS. Salvatoris ordine meritorum semestri secundo in classes relata, A. 1833/4. (IAS)
- Iuventus regii gymnasii Maria Theresiopolitani ordinis S. Francisci provinciae SS. Salvatoris ordine meritorum semestri secundo in classes relata, A. 1834/5. (IAS)
- Iuventus regii gymnasii Maria Theresiopolitani ordinis S. Francisci provinciae SS. Salvatoris ordine meritorum semestri secundo in classes relata, A. 1835/6. (IAS)
- Iuventus regii gymnasii Maria Theresiopolitani ordinis S. Francisci provinciae SS. Salvatoris ordine meritorum semestri secundo in classes relata, A. 1836/7. (IAS)
- Iuventus gymnasii L. R. civitatis Maria Theresiopolitanae institutioni PP. ord. S. Francisci prov. SS. Salvatoris credita e studiis semestris primi in classes relata, A. 1837/8. (IAS)
- Iuventus gymnasii L. R. civitatis Maria Theresiopolitanae institutioni PP. ord. S. Francisci prov. SS. Salvatoris credita e studiis semestris secundi in classes relata, A. 1838. (IAS)
- Iuventus gymnasii L. R. civitatis Maria Theresiopolitanae institutioni PP. ord. S. Francisci prov. SS. Salvatoris credita e studiis semestris primi in

- classes relata, A. 1838/9. (IAS)
- Iuventus gymnasii L. R. civitatis Maria Theresiopolitanae institutioni PP. ord. S. Francisci prov. SS. Salvatoris credita e studiis semestris secundi in classes relata, A. 1839. (IAS)
- Iuventus gymnasii L. R. civitatis Maria Theresiopolitanae institutioni PP. ord. S. Francisci prov. SS. Salvatoris credita e studiis semestris primi in classes relata, A. 1840/1. (IAS)
- Iuventus gymnasii L. R. civitatis Maria Theresiopolitanae institutioni PP. ord. S. Francisci prov. SS. Salvatoris credita e studiis semestris secundi in classes relata, A. 1841. (IAS)
- Iuventus gymnasii L. R. civitatis Maria Theresiopolitanae institutioni PP. ord. S. Francisci prov. SS. Salvatoris credita e studiis semestris primi in classes relata, A. 1841/2. (IAS)
- Iuventus gymnasii L. R. civitatis Maria Theresiopolitanae institutioni PP. ord. S. Francisci prov. SS. Salvatoris credita e studiis semestris secundi in classes relata, A. 1842. (IAS)
- Iuventus gymnasii L. R. civitatis Maria Theresiopolitanae institutioni PP. ord. S. Francisci prov. SS. Salvatoris credita e studiis semestris primi in classes relata, A. 1842/3. (IAS)
- Iuventus gymnasii L. R. civitatis Maria Theresiopolitanae institutioni PP. ord. S. Francisci prov. SS. Salvatoris credita e studiis semestris secundi in classes relata, A. 1843. (IAS)
- Iuventus gymnasii L. R. civitatis Maria Theresiopolitanae institutioni PP. ord. S. Francisci prov. SS. Salvatoris credita e studiis semestris primi in classes relata, A. 1843/4. (IAS)
- Iuventus gymnasii L. R. civitatis Maria Theresiopolitanae institutioni PP. ord. S. Francisci prov. SS. Salvatoris credita e studiis semestris secundi in classes relata, A. 1844. (IAS)
- Szabadka szabad királyi város tanodalmában ferencziek által ifjúságnak iparsora az 1844/5. tanév első felében. (IAS)
- Szabadka szabad királyi város tanodalmában ferencziek által ifjúságnak iparsora az 1845. tanév második felében. (IAS)
- Szabadka szabad királyi város tanodalmában ferencziek által ifjúságnak iparsora az 1845/6. tanév első felében. (IAS)
- Szabadka szabad királyi város tanodalmában ferencziek által ifjúságnak iparsora az 1846. tanév második felében. (IAS)
- Szabadka szabad királyi város tanodalmában ferencziek által ifjúságnak iparsora az 1846/7. tanév első felében. (IAS)
- Szabadka szabad királyi város tanodalmában ferencziek által ifjúságnak iparsora az 1847. tanév második felében. (IAS)
- Szabadka szabad királyi város tanodalmában ferencziek által ifjúságnak iparsora az 1847/8. tanév első felében. (IAS)
- Szabadka szabad királyi város tanodalmában ferencziek által ifjúságnak iparsora az 1848. tanév második felében. (IAS)
- Szabadka szabad királyi város tanodalmában ferencziek által ifjúságnak iparsora az 1849/50. tanév első felében. (IAS)
- Szabadka szabad királyi város tanodalmában ferencziek által ifjúságnak iparsora az 1850. tanév második felében. (IAS)
- Iuventus gymnasii Maria Theresiopolitani institutionis PP. ord. S. Francisci prov. SS. Salvatoris credita e studiis semestris secundi in classes relata, A. sh. 1851. (IAS)
- Tudositvány a Szabadkai IV osztályú al-gymnasium bel és kül állapotáról az 1851/2. tanévben. (FSS)
- A Szabadkai al-gymnasiumi 1852/3. tanévbeni tervra-

jza. (IAS)
 zabadkai al-gymnasiumi 1853/4. tanévbeni ter-
 vrajza. (IAS)
 zabadkai al-gymnasiumi 1854/5. tanévbeni kör-
 rajza. (IAS)
 zabadkai al-gymnasiumi 1855/6. tanévbeni kör-
 rajza. (IAS)
 zabadkai al-gymnasiumi 1856/7. tanévbeni kör-
 rajza. (IAS)
 zabadkai al-gymnasiumi 1857/8. tanévbeni kör-
 rajza. (IAS)
 zabadkai al-gymnasiumi 1858/9. tanévbeni kör-
 rajza. (IAS)
 zabadkai al-gymnasiumi 1859/60. tanévi pro-
 gramja. (FSS)
 zabadkai fő-gymnasium ifjúságának érdem-
 sorozata az 1861/2. tanév első felében. (IAS)
 zabadkai fő-gymnasium ifjúságának érdem-
 sorozata az 1863/4. tanév második felében.
 (IAS)
 zabadkai fő-gymnasium ifjúságának érdem-
 sorozata az 1864/5. tanév második felében.
 (IAS)
 zabadkai fő-gymnasium ifjúságának érdem-
 sorozata az 1865/6. tanév második felében.
 (IAS)
 zabadkai városi kath. fő-gymnasium értesítvénye
 az 1867/8. tanévről. (IAS)
 zabadkai városi kath. fő-gymnasium értesítvénye
 az 1868/9. tanévről. (IAS)
 zabadkai városi kath. fő-gymnasium értesítvénye
 az 1871/2. tanévről. (IAS)
 zabadkai városi kath. fő-gymnasium értesítvénye
 az 1872/3. tanévről. (IAS)
 zabadkai városi fő-gymnasium értesítvénye az
 1877/8. tanérve. (IAS)
 zabadkai városi fő-gymnasium értesítvénye az
 1878/9. tanérve. (IAS)
 zabadkai városi fő-gymnasium értesítvénye az
 1879/80. tanérve. (IAS)
 badka szab. kir. város községi fő-gymnasiumának
 értesítője az 1881/2. tanérve. (IAS)
 badka szab. kir. város községi fő-gymnasiumának
 értesítője az 1882/3. tanérve. (IAS)
 badka szab. kir. város községi fő-gymnasiumának
 értesítője az 1890/1. tanérve. (BP)
 badka szab. kir. város községi fő-gymnasiumának
 értesítője az 1894/5. tanérve. (IAS)
 badka sz. k. város községi fő-gymnasiumának
 értesítője az 1900/1. tanévről. (IAS)
 badka sz. k. város községi fő-gymnasiumának
 értesítője az 1902/3. tanévről. (IAS)
 badka sz. k. város községi fő-gymnasiumának
 értesítője az 1903/4. tanévről. (IAS)
 zabadka városi magyar fő-gymnasium értesítője
 az 1904/5. tanévről. (IAS)
 zabadka városi magyar fő-gymnasium értesítője
 az 1905/6. tanévről. (IAS)
 zabadka városi magyar fő-gymnasium értesítője
 az 1913/14. tanévről. (GMS)
 zabadka városi magyar fő-gymnasium értesítője
 az 1914/15. tanévről. (GMS)
 avna mešovita gimnazija u Subotici, Izveštaj za
 1922/23. šk. godinu. (IAS)
 avna muška gimnazija u Subotici, Izveštaj za
 1926/27. šk. godinu. (IAS)
 avna muška gimnazija u Subotici, Izveštaj za
 1927/28. šk. godinu. (IAS)
 avna muška gimnazija u Subotici, Izveštaj za
 1928/29. šk. godinu. (GMS)
 avna muška gimnazija u Subotici, Izveštaj za
 1929/30. šk. godinu. (IAS)
 avna muška gimnazija u Subotici, Izveštaj za
 1930/31. šk. godinu. (IAS)
 avna muška gimnazija u Subotici, Izveštaj za
 1931/32. šk. godinu. (IAS)
 avna muška realna gimnazija u Subotici, Izveštaj
 za 1932/33. šk. godinu. (IAS)
 avna muška realna gimnazija u Subotici, Izveštaj
 za 1933/34. šk. godinu. (GMS)
 avna muška realna gimnazija u Subotici, Izveštaj za
 1933/34. šk. godinu. (IAS)

Državna muška realna gimnazija u Subotici, Izveštaj
 za 1934/35. šk. godinu. (GMS)
 Državna muška realna gimnazija u Subotici, Izveštaj
 za 1935/36. šk. godinu. (GMS)
 Državna muška realna gimnazija u Subotici, Izveštaj
 za 1936/37. šk. godinu. (GMS)
 Državna muška realna gimnazija u Subotici, Izveštaj
 za 1937/38. šk. godinu. (IAS)
 Državna muška realna gimnazija u Subotici, Izveštaj
 za 1938/39. šk. godinu. (GMS)
 Državna muška realna gimnazija u Subotici, Izveštaj
 za 1939/40. šk. godinu. (IAS)
 A Szabadkai magyar kir. állami fiúgimnázium
 évkönyve az 1940/41. történelmi iskolai évről.
 (GMS)
 A Szabadkai magyar kir. állami fiúgimnázium
 évkönyve az 1941/42. iskolai évről. (BP)
 A Szabadkai magyar kir. állami leánygimnázium
 évkönyve az 1940/41. történelmi jelentőségű
 iskolai évről. (IAS)
 A Szabadkai magyar kir. állami leánygimnázium
 évkönyve az 1942/43. iskolai évről. (IAS)
 Potpuna muška gimnazija u Subotici, Izveštaj za
 1946/47. šk. godinu. (GMS)
 Potpuna muška gimnazija u Subotici, Izveštaj za
 1947/48. šk. godinu. (GMS)
 Potpuna mešovita gimnazija u Subotici sa mađarskim
 nastavnim jezikom, Izveštaj za školsku 1946/47.
 godinu. (IAS)
 Gimnazija „Moša Pijade” u Subotici, Izveštaji od
 1960/61. do 1975/76. šk. godinu. (GMS)
 Gimnazija „Svetozar Marković” Subotica, Izveštaj
 od 1990/91. do 1996/97. (GMS)

2. LITERATURA

Bösendorfer, Josip: Prikaz povijesti franjevac na
 slavenskom jugu, njihova školstva (...), *kalendar
 Dobri Pastir*, br. XV-XVI, 1966, Sarajevo 1966,
 str. 408-412.
Cvekan, Paškal: Subotički franjevački samostan i
 crkva, Subotica 1977.
Dér, Zoltán: Három tudós tanár - Iványi István, Tócs
 Gusztáv és Loósz István, Novi Sad 1975.
Evetović, dr. Matija: Iz prošlosti subotičke gimnazi-
 je (povodom 200-godišnjice), *Potpuna muška
 gimnazija u Subotici, Izveštaj za 1946/47. šk.
 godinu*, Subotica 1947.
Hübner, Gyula: A régi és új gymnasium rendszere,
Pedagógiai értekezés, XLVI/1, Budapest 1895.
Ivanović, I. Josip: Pregled povijesti subotičke gim-
 nazije, *Zbornik za historiju školstva i prosvjete -
 14*, Hrvatski školski muzej u Zagrebu, Pedagoš-
 ki muzej u Beogradu i Slovenski školski muzej v
 Ljubljani, Ljubljana 1981, str. 57-70.
Ivanović, Josip: Povijest subotičke gimnazije, Filo-
 zofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb
 1981.
Ivanović, mr. Josip: Djelovanje subotičke gimnazije
 u odgoju i obrazovanju mladih generacija (1747-
 1977), Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu,
 Zagreb 1987.
Ivanović, mr. Josip: Gimnazija - tradicija duga 250
 godina, *29. savezno takmičenje mladih fizičara
 Jugoslavije*, bilten br. 1, „Minerva” - Subotica
 1993, str. 10-13.
Ivanović, mr. Josip: Gimnazija - tradicija duga 250
 godina, *Gimnazija „Svetozar Marković” - Izveš-
 taj 1994-1995 i Izveštaj 1995-1996*, Subotica
 1995. i 1996. tekst na unutarnjim stranama kori-
 ca!
Ivanović, mr. Josip: Veliki jubilej subotičke gimnaz-
 ije, *Subotička danica (nova) kalendar za 1997.
 godinu*, Župni ured Svete Terezije, Globus, Sub-
 otica 1996, str. 229-245.
Iványi, István: A szabadkai községi fő-gymnasium
 története, *Szabadka szab. kir. város községi fő-
 gymnasiumának értesítője az 1894/5. tanérve*,
 Szabadka 1895.
Iványi, István: Részletek a szabadkai fő-gymnasium
 történetéből 1747-1861, *Szabadka szab. kir.
 város községi fő-gymnasiumának értesítője az
 1890/1. tanérve*, Szabadka 1891.

Knefeli, Mária - **Somborac**, Vera: Osvrt na razvoj
 gimnazije - A gimnázium történetéből, *Gimnaz-
 ija „Moša Pijade” u Subotici, Izveštaj za
 1962/63. šk. god.*, Subotica 1963, str. 7-12.
Kovács, Vazúl: A gymnasium történelmi vázlata
 1850-51-ik tanév végéig, *Tudositvány a szabad-
 kai iv osztályu al-gymnasium bel és kül ál-
 lapotáról az 1851/2. tanévben*, Szabadka 1852.
Kovács, Vazúl: Adatok szabadkai gymnasium
 történetéhez, *A szabadkai al-gymnasiumi
 1859/60. tanévi programja*, Szabadka 1860.
Mandić, Mijo: Djelovanje franjevac u podunavlju i
 potisju, *Subotička danica*, Subotica 1926.
Mészáros, Ferenc: A magyarországi kath. gymnasi-
 umok története, a gymnasiumi tanügy általános
 történetének a vázlatával, különös tekintettel az
 iskolai és összes ösztöndíji alapítványokra, Buda
 1865.
Mészáros, István: Középszintű iskoláink kronológiá-
 ja és topográfiája 1996 - 1948 (általánosan képző
 középiskolák), Akadémiai kiadó, Budapest
 1988.
Pálinkás, József: Diákélet a szabadkai latin gimnaz-
 iumban 1747-1845, *Üzenet II. évfolyam*, Sz-
 abadka 1972, str. 398-404.
Schäfer, Mihály: Intézetünk múltja, *A szabadkai
 magyar kir. állami fiúgimnázium évkönyve az
 1941/42. iskolai évről*, Szabadka 1942.
Sekulić, dr. Ante: Tragom franjevačkog ljetopisa u
 Subotici, *Knjižnica zbornika „Kačić”*, Split
 1978.
Sinkovich, Gábor - **Bögnér**, József: Intézetünk sorsa,
*A szabadkai magyar kir. állami fiúgimnázium
 évkönyve az 1940/41. történelmi iskolai évről*,
 Szabadka 1941.
Stajić, Vasa: Gradska gimnazija u Subotici od 1747.
 do 1918, *Glasnik jugoslovenskog profesorskog
 društva*, Beograd, XVIII/1938. svezak 11-12, str.
 973-989.
Tatić, Eva: Istorija gimnazije u Subotici, *Gimnazija
 „Svetozar Marković” Subotica, 1747-1991 -
 244. godine subotičke gimnazije, Izveštaj 1990-
 1991*, Subotica 1991, str. 5 - 35.
Vojnić Tunić, Ivan: Kratka istorija gimnazije u Sub-
 otici, *Državna mešovita gimnazija u Subotici,
 Izveštaj za školsku 1922/23. godinu*, Subotica
 1923.

Kraj

Postanite prijatelj Interneta!

Predstavite svoju firmu svetu! ✓
 Izradujemo www prezentacije i držimo ih na Svetskoj mreži

Kompletna ponuda Internet servisa! ✓
 Subotičko čvorište je kod nas

Naučite koristiti Internet i Vi! ✓
 Kurs traje 16 časova

Sve INFORMACIJE možete dobiti u
 našem Informativno-prodajnom centru

✉ **BRAĆE JUGOVIĆA 5**

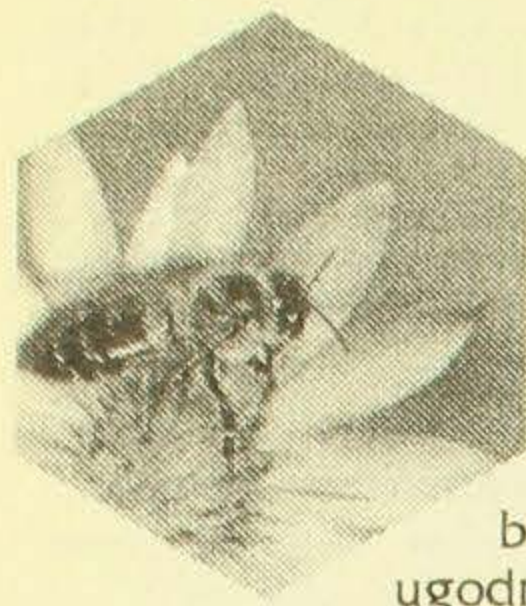
Radno vreme: 9 – 19 sati

☎ **555-765**

E-mail: admin@tippnet.co.yu

Home Page: www.tippnet.co.yu

Internet je preko nas došao u Suboticu – budite sa nama!

Monoflorni i poliflorni med

Monoflorni med – dobiva se od određene vrste medonosnog bilja. Monoflorni med može se dobiti od bagrema, suncokreta, lipe, čistaca, vriješka i dr. Bagremov med je vodenasto bistar, ponekad sa bljedozućkastom nijansom, veoma finog ugodnog okusa i nježne arome. Zbog velikog procenta voćnog šećera, on vrlo kasno kristalizira. Potrošači ga mnogo traže. Kod nas se dobiva pretežno iz šuma sa subotičke peščare. Lipov med u čistom stanju dobiva se samo na određenim mjestima gdje postoje lipove šume (Fruška gora). On je svijetložute boje s jakim mirisom na lipov cvijet, malo nagorkog, prijatnog okusa. Kristalizira u obliku jednorodne svijetle mase. Preporuča se kod nazeba kao sredstvo za preznojavanje. Suncokretov med se dobiva kod nas u znatnim količinama u svim reonima Vojvodine. On je zlatnožute do svijetlomrke boje, umjereno prijatnog malo oporog okusa i bez arome. Kristalizira brzo i u krupnim kristalima. U godinama kada ima dovoljno vlage, u priličnoj mjeri može se dobiti monoflorni med od bijelog bosiljka odnosno čistaca, koji se odlikuje vodenastom bistrinom, pa ga mnogi potrošači pomiješaju s bagremovim medom. U manjim količinama može se dobiti monoflorni med još od facelije, mente, duvana, uljane repice, svilenica i dr.

Poliflorni med (mješanac) – dobiva se od pomješanog nektara različitih medonosnih biljaka koje cvataju istovremeno ili u različito vrijeme ali dugotrajno. Naziva se još i mješani med. Postoje različite vrste poliflornog meda: poljski: od lucerke, korovskog rastinja, grahorice, koktca, gorušice i dr.; livadski: od različitih djetelina, različaka, perka, zvjezdana, lisičijeg repa; planinski: od majčine dušice, divlje maline, vranilovke, mente i dr.; voćni: od različitih vrsta voćaka.

Planinski med ima tamnožutu ili čilbarnocrvenkastu boju i srednjozrnastu kristalizaciju, dok je livadski med svijetlo žut i sa sitnozrnastom kristalizacijom.

Poliflorni med ima visoke kvalitete, prijatnog je okusa i složene arome. U njemu nekad dominira malo nagorki okus, jak fin miris majčine dušice, mente, ili oštar delikatan okus gorušice.

Ante Zomborčević

Kolijevka ljulja srcem

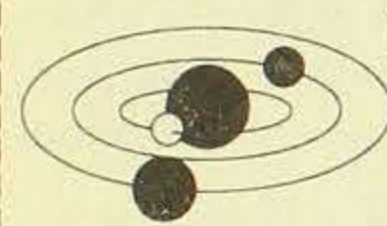
Subotički Dom za djecu „Kolijevka“ 9. svibnja ove godine obilježava 95 godina postojanja i rada. Naime, ovaj Dom je osnovan 9. svibnja 1903., dok sam naziv „Kolijevka“ datira punih 70 godina. Danas ova ustanova zbrinjava 190 djece iz svih krajeva zemlje. Od toga, 150 je mentalno retardirano, a 40 je djece od jedne do četiri godine.

Temelji organizirane skrbi o mališanima bez roditelja u Subotici postavljeni su davno. Tako je u starim zapisima ostalo zabilježeno kako je, primjerice, 1829. grad brinuo za 20 nahočadi. Nepoznate žene svoju su neželjenu novorođenu djecu noću iznosile na ulice, a gradska uprava je svako takvo dijete davala na brigu plaćenim dojiljama. Nakon toga, 1903. rođena je plemenita ideja da se pomogne malom broju djece lišene roditeljske ljubavi i brige. Točnije 1. svibnja 1903. otvoreno je „Sirotište“, kao oblik realizacije obveza obuhvaćenih Zakonom o zaštiti djece. Od 1920. ova ustanova nosi naziv „Kolijevka“, ime koje simbolizira humanost.

Kuća u kojoj sada odrastaju ova djeca izgrađena je 1981. u neposrednoj blizini Gradske bolnice. O djeci brine oko 140 djelatnika različitih profila, a prošle je godine republičko Udruženje stručnih djelatnika socijalne skrbi dodijelilo Povelju za vanredno doprinose na unapređenju socijalne skrbi.

(r. r.)

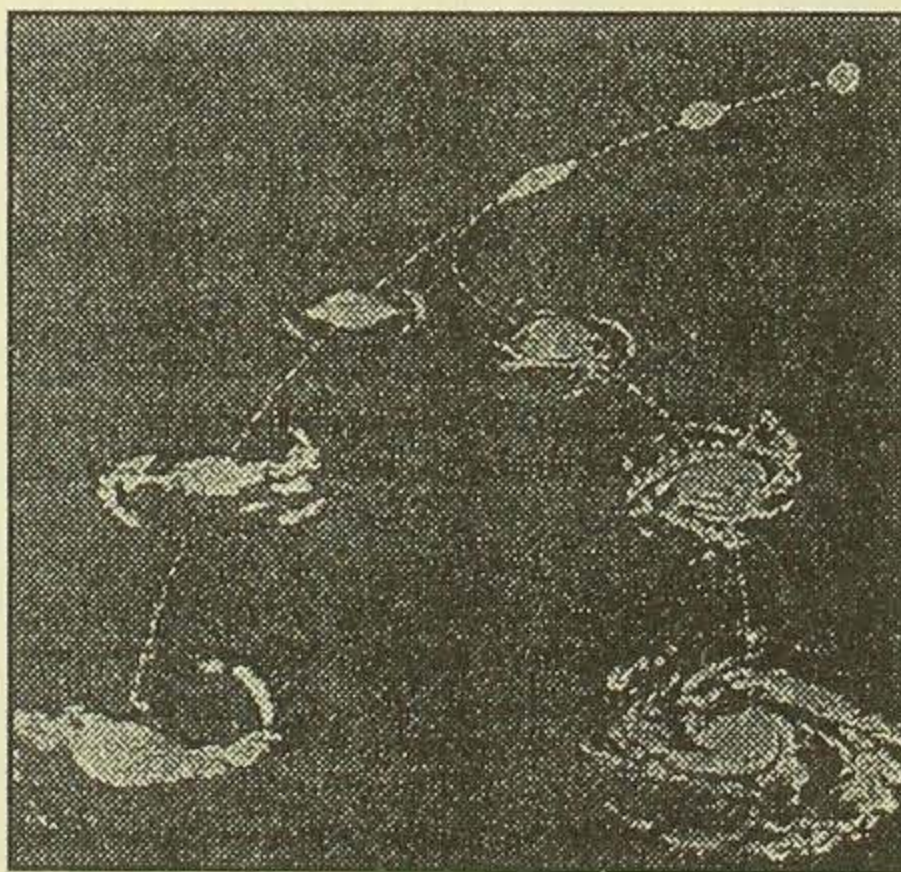

Svemir

Magelanovi oblaci

U Magelanovim oblacima nailazimo i na kuglaste i rasijane skupove zvijezda. Andromeda – M31 ili NGC 224 maglina je supergigantska spiralna galaksija tipa Sb i od nas udaljena oko 2 milijuna svjetlosnih godina i u odnosu na naš ugao promatranja pod kutom od 12 stupnjeva. Srednja vrijednost dužine njene velike osi elipse iznosi oko 200.000 s. g., dva puta veća nego kod našeg Mliječnog puta. Kako mi mjerimo veličinu naše galaksije iz nje same možda se i varamo i da ona ima istu veličinu kao i Velika Andromedina maglina. Ima četiri manja eliptična pratioca, sjajniji i bliži joj: NGC 205 i M32 vidljive i u malim teleskopima. Zvezdani sustav u Andromedi sličan je našem. Godišnje u njoj eksplodira blizu novih zvijezda. Zbog udaljenosti i slabijeg sjaja teže u njoj vidimo rasijane skupove dok do sada opažamo 140 kuglastih skupova.

Južna stanica Harvardskog opservatorija u Boydenu 1937. obznanila je da u sistemi Skulptora primijećen slab izvor zvijezda. Najsjajnije u 2,5 metarskom teleskopu opservatorije Mont Wilson bile su crvene boje slične onima koje grade kuglaste skupove, ali manje gustine i od samoga sistema, -10.9, ili i od zvijezde S Doradus u Magekanovom oblaku. Ove patuljaste galaksije slične eliptičnima od nas udaljene između 200.000 do 800.000 svjetlosnih godina u sistemima: Fornaks, Mali Medvjed, Zmaj, Lav I II. Broj zvijezda u patuljastim galaksijama iznosi negdje od 100.000 do nekoliko milijuna.

Klasifikacija galaksija. Gornji niz su eliptičke galaksije, koje se granaju na dvije glavne grupe spiralnih

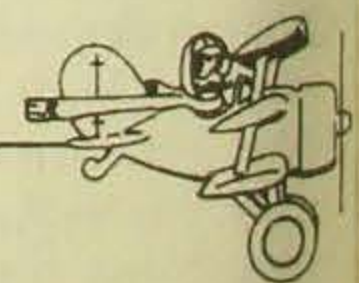
Kako se pri opservaciji astronomi služe različitim sredstvima i tehničkim pomagalicama dolazi da jednu skupinu galaksija nalazimo u katalogima druge vrste galaksija. Tako je Haro 1956. na snimcima načinjenim „schmidt“ kamerom opservatorija Mt. Palomar, primjetio veći broj objekata po intezivnom plavom zračenju. Ispitivanje objektivnom prizmom opservatorija Lick ukazalo je da kod većeg broja plavih objekata postoje emisijske linije s visokim stupnjem ionizacije. Objekti su nazvani „Plave galaksije Haroa“. Dosta su slabog sjaja i teško ih je klasificirati.

Uz to su i malih dimenzija. Ipak, jedan dio ih možemo klasificirati u spiralne i nepravilne formacije većeg sjaja, s velikom masom plina van jedra. Plinovite mase mogle bi biti ionizirane gigantским zvijezdama visoke temperature. Kod drugih vrsta ovih galaksija se zapažaju izrazito sjajne jedrene oblasti. Sovjetski astronom B. Markarjan snimajući nebo Šmit camerom prečnika 1 m objektivskom prizmom je otkrio veći broj plavih objekata. Prema njemu 3% svih galaksija na nebu pripada plavim objektima. Neke Makarjanove galaksije su bile Haroove, dio kvazara a neke ni u kakve kataloge. Posebna skupina galaksija bile su žute, čiji su spektri uporedivi sa spektrima zvijezda tipa A i F, dok im se u jedru zapaža intezitet ljubičastog zračenja.

(nastavit će se)

Lazar Francišković

Gemini - commerce
SUBOTICA, Lenjinov park 1/II, ☎ 551-093, 552-087
KANCELARIJSKI MATERIJAL I PRIBOR

Komšija (VI.)

Komšijanje u usamljenim salašima (III.)

Velika je pridnost živiti u usamljenom salašu i zato jel je u njem uvijek slobodan koliko mu to dopušta ova naša široka i ravnica. U usamljenom salašu čoviku niko ne smeta i niko ne smeta drugom. Mane su u takom životu što na usamljeni salaš više tiska (1.) kojekaki probisvit; čerez tog on nikad ne može bez čeljadi i što komšija nije pri ruki. Nuz to usamljen salaš u morali čuvat više dobri vašaka (2.), koji su za dana svezani na salašista da svakog mogu ostiti ko oče da uđe il da se ušunja (3.) u salaš.

U lipotu života u usamljenom salašu zavolio sam kod mog diđure i majke Lize, na salašu ispod (4.) Bajmaka (5.) u uvratini (6.), livo od puta za Sombor isprid gvozdenog puta (7.). Dida salaš je bio na kraj uvratina u čoši di se siku bajmački i ačški atar, blizo atara Babapuste (8.). U tom šoru u ondašnji petdesetk salaša većinom su živili Bunjevci, u dva Madžari, a didin ravnici najbliži komšija, na oko tri fitalja (9.) duži (10.) na pačirskom otoku Švabo Sepika (11.) sa ženom Lenom (12.).

U didinog salaša u Bajmak se moglo stignit za dobru (13.) potašice. Zato su za odlazak u selo kakim sitnim poslom ritko upuzali konje u kola. U selo se išlo dosta često, svake hetije (14.) i nedjeljom; al i kad je tribalo što god sredit u opštini, kupit u dućanu, a cravku kod kojeg majstora... a takog se posla našlo na salašu i radilo na veliko. Dida je u košari (15.) imo po 5-6 radni konja, svojim šišetom (16.), u volarici (17.) oko tridesetak komada rotamerve (18.), po desetak krmača, pileža... Nuz to, on je za bajmačku plebaniju (19.) odranjivo sve voće i zeleniš (20.), šta su prošli kroz cilu godinu, a tog je tribalo fajin di je na dobrom kosu (21.) bilo dosta ljudi.

Salaš je bio veći od obični: imo je sobu, kuću (22.) sa podzemkom, čistu sobu, umisto špajca veliku kujnu, a iz drugog velikog špajca se išlo na tavan. Isprid soba je bio širok i od kujne do

kraja salaša dugačak ambetuš. Salaš je bio napravljen na tri zida (23.), imo je visok i širok tavan. Ko i većina salaša u bajmačkom ataru, po ugledu na švapske zgrade, bio je pokriven biber cripom. Ambetuš je od avlije bio ograđen malo višom od metera ogradom od leca, da vaške i pilež ne uđu u njeg. U širokom ambetušu stajalo je dugačak astal, nuz zid sa parasničkom klupom sa naslonom, a malo dalje od astala bio je didin litnji krevet na kojem je spavo kroz cilu godinu skoro do Božića, dokleg je dozvolilo vrime. Zamotan u opakliju (24.), sa šubarom na glavi sa lakoćom je podno mekšu zimu. Spavanje napolju je bilo od koristi noćom, tako je čuo ako je kogod od josaga orco (25.) u košari il volarici.

Salaš je bio okrenit prema jugu, pa smo pridveče, kad je bilo dobro vrime, sidili i niz divan uživali u lipoti zalaska sunca – koje je uvijek drugačije. Taki je bio uobičajen pridah prid odlazak na otpočivanje, dok nisu izašle zvizde il dok nas nisu uvijali komarci.

Popriko, naspram salaša pod jednim krovom, je bila košara; nuz nju prema ondašnjim potribama radionica di je držan ručni poljoprivredni alat, o plafonu je visila vrljika (26.) sa džakovima, tu je stajalo kovački šatu (27.) na ukopanom stupu, baba (28.), ručni alat (kalapač, klište, ključovi...). Do nje, prema drugom kraju zgrade, je bila volarica s dvoji pridnji vrata, a unutra je marva popriko vezana u četiri reda. Na drugoj strani od ulaza bila su vrata za izlazak u korlat, a u njem dugačke jasle sa nastrešnicom pokrivenom trskom, za koje su svezli krave kad su i muzli napolju. Koliko je bila široka zgrada toliko je bilo široko i guvno (29.) da korlat bude u zavitrini.

Naspram salaša na drugoj strani bio je svinjak sa oborima, dosta daleko da se ne osti svinjska saga (30.) od balega (31.). Čar-dak je stajalo čelo svinjaka popriko prema salašu, pa je tako skoro cila avlija bila u zavitrini.

U produžetku salaša prema guvnu bila je pajta (32.) di su sklonili kolija i sermaj (33.).

Neograđena ledina je bila od čelo salaša prema putu.

Alojzije Stantić

MAJE POZNATE RIČI:

(1.) tiska – probati nasilno ući	(11.) Joseph Kohn
(2.) vaške – kerovi	(12.) Magdalena
(3.) unjat se – neprimetno ući	(13.) dobru – ode: malko više
(4.) bajmak – Bajmok	(14.) hetija – nediljni pijačni dan (u Bajmaku četvrtkom)
(5.) vratine – ode: litnji put koji dreuje duljinu njiva	(15.) košara – staja za konje
(6.) gvozden put – željeznička pruga	(16.) šiše – ždribe
(7.) babapusta – Aleksa Šantić	(17.) volarica – staja za marvu
(8.) fitalj – četvrtina	(18.) marva – goveda, rogata: starija od zaljučenog teleta
(9.) duž – mira za dužinu zemlje –	(19.) plebanija – župni ured
(10.) tica	(20.) zeleniš – povrće
	(21.) kost – rana, hrana

(22.) kuća – ode: sridnja soba	(28.) baba – ode: diljača, naprava za ručnu obradu drveta
(23.) na tri zida – kad su sva tri uzdužna zida salaša iste visine	(29.) guvno – misto di se sadiva pića (kabasta stočna rana) i prostirka
(24.) opaklija – dugački široki ogrtač (ko pelerina) od neošišane ovčije kože	(30.) saga – miris
(25.) orcat – udarati, ode: kad se konj il goveče odriši, uzbuni druge, koji se uznemire	(31.) balega – izmet
(26.) vrljika – o plafon obišena motka priko koje se pribace parasnički džakovi	(32.) pajta – na bajmačkom su pravili šupe od nabijanice i pokrili i debelo slamom
(27.) šatu – škripac, mengele	(33.) sermaj – poljoprivredni alat i mašine

U susret „Dužijanci '98“

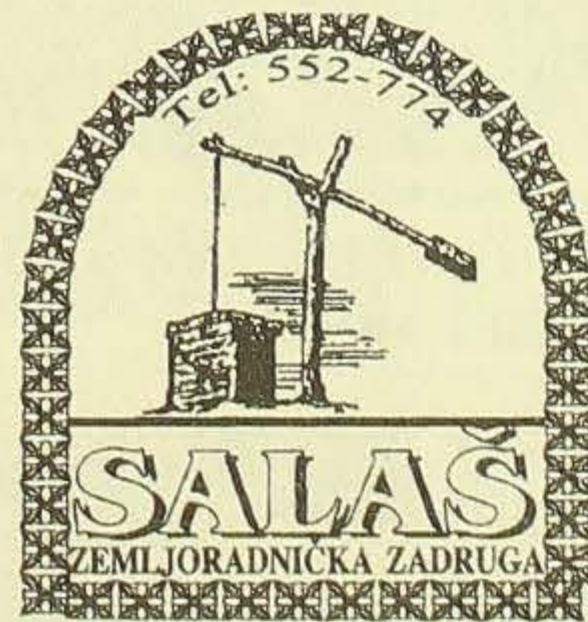
Kvalitetna priprava na vrijeme

U susret „Dužijanci '98“ u Markovo, 25. travnja, u Starome Žedniku obilježeno je počela ovogodišnja proslava žetvenih svečanosti – „Dužijanca“. Također, formiran je i Organizacijski odbor, koji ove godine broji 39 članova.

Hoćemo li imati budućnost, ne smijemo zaboraviti prošlost – ovaj povodom Lazo Vojnić Hajduk, predsjednik OO „Dužijanca 98“.

Subotica je ugradila u svoj image ovaj događaj, po kome je poznata u Jugoslaviji, ali i izvan granica naše zemlje. Na stolu kulturne gradnja stoji već godinama „Dužijanca“, koja svojim raznovrsnim događajima oslikava kulturno blago Subotice, a nosioci toga posla su i naši Hrvati. Želja nam je dati zajedničkom životu grada i ove zemlje nova kulturna događanja u okviru ovogodišnje „Dužijance“. Naš sadržava preko 20 manifestacija, od koncerata, književnih predavanja i izložbi do manifestacija etnografsko-folklornog karaktera, a trajat će 4 mjeseca. Očekujemo i veliki broj gostiju, a pozvali smo ih iz Slovenije, Mađarske, Hrvatske, Estonije... – kaže Lazo Vojnić Hajduk.

(lj. k.)

NUĐIMO:

AgriS

Subotica

agencija za zaštitu soja
semenarsku robu
ručni poljoprivredni alat
WAP perachi i umivačnici

STRUČNI SAVETI

Petar Šandor 9, Tel./fax: (024) 556-238

DOO 'ELZA-COMMERCE' PO
DUKAT - I
KAFANA

NAVRAĆATEL
Čekamo Vas svaki dan od 12 do 22
(osim ponedjeljka).
MENI od 12 do 16 sati
PO POPULARNOJ CENI.

Pripremamo i druge kulinarske dukate (specijalitete).
ORGANIZIRAMO svadbe, prigodne svečanosti, poslovne
ručkove, večere, razne godišnjice, godišnjica prvog poljupca,
godišnjica... izmislite sami, nije teško, lepše je i lakše.

DOĐITE
Izvedite obitelj na nedeljni ručak bar jednom nedeljno.
SVAKE NEDELJE BUNJEVAČKA UŽNA.
PRIJATNO!

Prodajnja do PRERADOVIČEVE 4.

☎ 30-136

Ako ne plaćate struju u PTT markama na vrijeme, može Vam se dogoditi da tijekom zime ostanete 104% u mraku.

„Majski uranak“ reformista

Subotički reformisti će danas, 9. maja, održati „Majski uranak“ sa političkim i kulturno-umetničkim programom i zakuskom. Susret će se održati u prostorijama Ribolovačkog doma na Paliću (iza Jedriličarskog kluba) sa početkom u 9,00 sati. Na ovu priredbu srdačno pozivaju sve članove, prijatelje, simpatizere, bez obzira da li su dobili posebne pozive. Urankak će biti priprema i smotra prijatelja, istomišljenika RDSV u Suboticu pred Izborne Skupštine.

Kutak sluđenih

Isplate mirovina ovdje su danima

Vješto zamliječivanje očiju puka od strane držačovlasti u nas je epohalno raznoliko. Gotovo da su u sebi, s puno napora i gle bez ikakvog odricanja, sintetizirali vjerojatno sva dosadašnja moguća znanja o toj magičnoj radnji. No, čini se da su ponajdalje otišli na mamljivom planu pravljenja različitih slika između zbilje i onoga što nude sredstva informiranja. Recimo, čitajući novine, gledajući dalekozornicu ili pak slušajući neku od krugovalnih postaja, naslonjenonaklonjenih držateljima vlasti u državi, sluđeni pučanin stječe dojam da su mirovine od I. mjeseca isplaćene još u travnju. Međutim, ne lezi vraže, istina je sasvim drugačija. Naime, ona se je nekako stidljivo počela isplaćivati posljednjeg dana u travnju, ali samo odabranim umorovljenicima, dok su ostali, dakle neodabrani, tu kašičicu milostinje dobili tek u svibnju, nakon neradnog slavljenja praznika rada. Zlurado bi netko primjetio da se selekcija podobnih vrši i ovdje. I pri tome bi, čudna li čuda, rekao istinu.

Bunjevačka narodna pripovijetka

Zabilježio i obradio: Balint Vujkov

„Velika“ pamet

Dvoje mladi se uzeli, džak našo zakrpu, obadvoje šprljekali. Da su šta probali jezik nikako da se kurtališe mane, pa su nerado i divanili. Kad su sami, najviše čute.

Jedared uveče nikako da zaspu, pa da ne bi cilu noć gutali maglu mlada će načet divan:

– Da se kladimo: neteš pogodit koliko košulja sam ti donela.

A on:

– Pa dvadeset.

Ona se nasmijala.

– Natlag.

– Pa deset.

– Natlag.

– Pa pet.

– Natlag.

– Pa četli.

– Natlag.

– Pa tli.

– Natlag.

– Pa dvi.

– Natlag.

– Pa jednu.

– A kako si mogo pogodit?! – ona zinila ko švrače.

Kazivala: Matija (Matilda) Vidaković, rođena Vujkov, živi u Bečeju, rođena 1. siječnja 1913. u Kačmaru, Mađarska

Iz starog tiska

Duhovi su

Mi smo opet u novom ruhu. Kako koji veći svetac, a mi obučemo novo ruvo. Minjamo natpis baš kao i radikali. I oni se zovu radikali, čas JRSD, čas JNS, čas JRZ, čas opet Glavni odbor tako dalje. Natpis se često minja. Samo firma ostaje uvijek ista: bra firma. Tako i mi. Minjamo natpis, ali ostajemo uvijek isti, baš i radikali. Jer nije natpis važan, već firma. I narod lipo veli kad ka: „Vuk dlaku minja, ali čud ne.“

Mi smo samo natpis prifarbali, ali što se vlasti tiče baš tu u S otici, ne bi škodilo kad bi se već vladajuća firma izminila, jer je odviše poznata i dotrajala. Niti ima pravog natpisa, niti dovoljno robe, a niti mušterija. Triba koncesiju dati drugoj firmi, pa ako ta ne bude valjala, onda će narod da uzme dućan sam u svoje ru.

(„Bunjevačko žackalo“, 10. svibnja 19...)

Izložbe članova HKC-a

Tradicionalna Proljetna izložba Likovnog odjela HKC „Bunjevačko kolo“ bit će održana u ponedjeljak 25. svibnja s početkom u 19 sati. Izložba će biti otvorena do 8. lipnja.

Otvorenje će biti održano u Velikoj dvorani HKC „Bunjevačko kolo“, Preradovićeve 4.

Najmlađi članovi Likovnog odjela HKC „Bunjevačko kolo“ priredit će izložbu u nedjelju, 17. svibnja, u 11 sati, u galeriji „Dr. Vinko Perčić“ (ulaz iz Bledske ulice).

Globus

ŠTAMPARIJA BRZE USLUGE

Centar za umnožavanje i prepisivanje

Otmara Majera 10, 24000 Subotica

Tel./fax: (024) 551-202, 553-142

NUDIMO VAM:

Vizit karte

Pozivnice

Plakate

Prospekte

Kataloge

Nalepnice

Obrasce

Knjige

Novine

Kartonsku ambalažu

Papirnu ambalažu

Ostalu robu po nanarudžbi

Mudrost

Danas nije vrijeme unaprijed radovati svojoj nevolji. Jer, kako nam je krenulo, strefit će nas i veća muka od radosti.

LOZIJA I ZLATNA RIBICA

Uvatijo Lozija zlatnu ribicu i o je pušti natrag u vodu. Ribica mu ponudi ispunit tri želje.

A Lozija ko Lozija:

– A fala, ne triba. Imam

ja fala Bogu svega.

Ribica mu:

– Ta nemoj nam kvarit pripovijetku.

– A kurtala ga bilo – kaže Lozija.

– Imaš ti ipravo. Ponda nek prva želja budne da prvom komšiji crkne krava.

Druga želja da i drugom komšiji crkne krava. A treća da i meni crkne krava.

– Av, Jezus, Lozija. Razumim prve dve želje, al ne ide mi u glavu tebi crkne krava.

– Pa neće valjda oni meni dolje rad mlika – odbrusi Lozija.